

DIRVA

Nr. 28

Kovas-March 6, 1961

Cleveland, Ohio

AMERIKOS KARO LAIVAI KONGO PAKRANTĖSE

Keturis karo laivus, vykusius draugiškam vizitui į Pietų Afrikos Uniją, JAV nukreipė į Kongo pakrantes, kad jie būtų netoli, jei Jungtinės Tautos Kongo pririnktų pagalbos. Laivuose esą apie 500 marinių ir keliolika helikopterų. Laivų grupę sudaro vienas naikintojas, vienas amfibinių valčių išskėlimui ir vienas tankų išskėlimui pritaikytas laivas bei vienas tanklaivis.

JAV valstybės departamento spaudos šefas Lincoln White pareiškė, kad "mes nepriduodame per daug reikšmės tam įsakymui", bet diplomatiniai stebėtojai tą akciją sieja su pasakytiniais įvykiais Kongo uoste Matadi, kur kelias dienas vyko kautynės tarp Jungtinių Tautų Komandos (sudaniečių) ir Kongo kariuomenės.

Valstybės departamentas pareiškė, kad Jungtinės Tautos nėra prašiusios JAV pagalbos, bet laivai pasiųsti pramatant, jog tokios pagalbos gali būti prašoma.

Penktasis grupės laivas, naikintojas su 274 vyrų įgula, tuo tarpu plaukia į Pietų Afrikos Uniją, kur jis paims paštą, kurą ir kitus reikmenis minėtai laivų grupei.

Sudanas paskelbė atšaukęs savo karinių komandą iš Jungtinių Tautų Komandos sudėties, nes įvykiai parodė, jog Jungtinės Tautos yra nepajėgios spręsti Kongo problemos. Atšaukimas paskelbtas, pasiūlymus mūšini Matadi uoste, kur sudaniečiai buvo priversti nusiginkluoti ir pasitraukti. Iš jų tarpo yra mažiausiai du žuvę, tryliką sužeista ir dvyliką dingusių be žinios. Nuostolių turėję ir kongiečiai, kurių skaičius buvęs bent šešis kartus didesnis už sudaniečių grupę.

Jungtinių Tautų Komanda pradėjo derybas su Kongo administracijos atstovais, kad jai būtų leista už-

imti Matadi, vienintelį Kongo didesnę uostą. Po mūšio miestas yra visiškai Kongo kariuomenės kontrolėje.

Jungtinės Tautos kaltina, kad įtampa pradėjusi Kongo kariuomenę, kuri pradėjusi blokuoti kelius ir trukdyti JT karinių vienetų judėjimą; tie jų veiksmai priverstę sudaniečius imtis apsaugos priemonių, ir tada kongiečiai pradėjo šaudyti. Bet netoli miesto radijo stotį aptarnavę kanadiečiai labai kritikavo sudaniečius ir nežina, kas paleido pirmąjį šūvį.

Kongo įstaigos kaltina, kad šaudyti pradėję sudaniečiai. Kongo vyriausybė pasiuntusi JT gen. sekret. Hammarskjöldui pasiūlymą reorganizuoti Kongo armiją. Pagal tą pasiūlymą, visi kariniai Kongo daliniai turį pereiti prez. Kasavubu žinion; ta reorganizacija turinti paliesti "visus" Kongo

karinius dalinius, įskaitant ir Gizengos kontroliuojamose provincijose; toliau turinti būti sudaryta "tautinės gynybos taryba" iš kongiečių ir JT atstovų su "neutrالية" karininku priekyje; reorganizaciją siūloma pradėti galimai greičiau, kai tik bus dėl jos susitarta, bet centrinė vyriausybė nori pasilaikyti teisę priimti ar atmesti svetimus karinius technikus, siūlomus per Jungtines Tautas.

Sekmadienį Mala gasio sostinėje turėję prasidėti pasitarimai tarp politinių Kongo vadų buvo atidėti, kad į juos galėtų atvykti ir komunistų auklėtinis Gizenga, kurį į tuos pasitarimus įpiršo JT įgaliotinis Dajalis. Esama spėliojimų, kad Gizengos atvykimas turįs tikslą sugriauti konferenciją anksčiau, negu įvairūs Kongo politiniai vadai spėtų sudaryti bendrą frontą.

MAROKAS GALIS REIKALAUTI JAV BAZIŲ LIKVIDAVIMO

Politiniai stebėtojai būksčiau, kad Maroko karalius Hassan II galis siekti paskubinti JAV karinių bazių likvidavimą. Marokietiškos partijos lyderiui spaudoje paskelbus, kad "paskubintas išvykimas" iš keturių likusių karinių bazių būtų "geriausias kelias apsaugoti JAV-Maroko draugystei".

JAV yra pasižadėjusios iš tų bazių pasitraukti 1963 metų pabaigoje. JAV karo aviacija sako, kad strateginių bazių trikampis negalėtų efektingai veikti, jei bent kuri iš tų bazių būtų likviduota. Kompetentingi sluoksniai nurodo, kad tos bazės esančios nepaprastai svarbios gynybos sistemai, kol dar nėra paruošta jų pakaita. Panaši reikšmė teikiama ir laivyno bazei, kuri

yra gyvybiškai svarbi JAV šeštojo laivyno ryšiams palaikyti Viduržemio jūroje.

Anksčiau JAV laivynas puolimų taikynys, bet šį kartą paskubinimo jas likviduoti pareikalavo konservatoriai, kurie pastaruosiose rinkimuose surinko 45% visų balsų. Straipsnis buvo paskelbtas kartu su pranešimu, kad prancūzai sutiko dalinai pasitraukti iš savo karinio apmokymo mokymų, nelaukdami 1963 metų pabaigos, kaip anksčiau sutartyse buvo numatyta. Straipsnyje nurodyta, kad "amerikinių bazių likvidavimas" esąs reikalingas "visiškai prancūzų evakuacijai" pasiekti.

JAV karinės bazės buvo ten įsteigtos 1950 metais.

Nijolė, 7 metų amžiaus, ir Arūnas, 13 metų amž., Omahos lietuvių bendruomenės valdybos sekretoriaus Stasio Misiūno vaikai, buvo liudininkais svarbaus įvykio. Vasario paskutinįją savaitę Omahos mero pareigas einąs A. V. Sorensen, paskelbė "Brolybės savaitę", į iškilmes pakviesdamas tuos du jaunuosius liudininkus. Nuotraukoje prie stalo sėdi: teisėjas J. P. O'Brien, mero pareigas einąs A. V. Sorensen, Nijolė ir Arūnas Misiūnai.

South Omaha Sun nuotrauka

'ŠALTOJO KARO' TEMOS JT DARBOTVARKĖJE

JAV ir Sovietija užkulisinėse derybose nepasiekė sutarimo eliminuoti "šaltojo karo temas" iš penkioliktosios Jungtinių Tautų plenumo sesijos, kuri atnaujinta kovo 7 dieną. Patikimų šaltinių informacijomis, pasitarimai tarp Adlai E. Stevensono ir sovietų užs. reik. min. Gromyko prieš sesijos pradžią tęsėsi 70 minučių, bet juose nepasiekta jokios pažangos.

Neutralistų delegatai jau nuo gruodžio pradžios spaudė Vakarų ir komunistų

VASARIO 16 MINEJIMAS PARYŽIUJE

Lietuvos Nepriklausomybės šventės proga min. S. Lozoraitis ir V. Lozoraitienė surengė Paryžiuje priėmimą, į kurį atsilankė daugiau kaip 120 žmonių. Be Lietuvos Pasiuntinybės narių patarėjo J. Baltrušaičio, pulkininko J. Lankoronskio ir sekretoriaus A. Liutkaus su žmonomis, svečių tarpe buvo Prancūzijos užsienio reikalų ministerijos valdininkai, parlamento nariai su senatoriais gen. Genevaliu ir J. Marette priraišy, Prancūzijos - Baltijos Draugijos vadovybė, Prancūzų Akademijos narys Jules Romain, mokslo, kultūros, spaudos ir radijo žmonės, gausingi kiti Lietuvos draugai prancūzai, J. A. Valstybių Ambasados nariai su M. Cody ir jo žmona ir Free Europe atstovas L. Metz. Priėmimo dalyvavo Paryžiaus lietuvių kolonija su Bendruomenės Valdybos pirmininku kun. J. Petrošium ir Tarybos pirmininke S. Pagnier - Jokubauskaitė. Sovietų pavergtąsias tautas atstovavo Estijos ministras K. R. Pusta ir Latvijos ministras O. Grosvald su žmonomis ir bendradarbiais, Lenkijos ambasadorius K. Moravski, estų bei latvių draugijų pirmininkai, ACENO Delegacija Paryžiuje, Laisvosios Mokslo Akademijos pirmininkas C. Marinesco bei gen. sekretorius E. Lajti ir Kultūros Laisvės Kongreso nariai.

Prancūzijos-Baltijos Draugijos pirmininkas senatorius gen. Geneval su žmona surengė pietus Pabaltijos valstybių ministrų Paryžiuje garbei. Iš lietuvių pusės pietuose dalyvavo S. ir V. Lozoraičiai, J. ir E. Baltrušaičiai ir plk. J. Lankoronskis.

blokus, kad jie susitartų ir iš Jungt. Tautų plenumo darbotvarkės išimtum keturis kontraversinius klausimus: sovietų kaltinimus dėl JAV "agresyvių veiksmų" — lėktuvų U-2 ir RB-47 skridimų; Kubos kaltinimus dėl JAV agresijos; sovietų intervenciją Vengrijoje ir "žmogaus teisių respektivimą" Tibete, kur prieš keletą metų įsiveržė komunistinė Kinija.

JT plenumo išvakarėse sovietų vyriausybės organas Izvestija paskelbė, kad Sovietija nereikalautų diskusijų, jei "antroji pusė atsimintų iš darbotvarkės klausimus, kurie didina šaltąjį karą".

Bet pasitarimuose Gromyko reikalavo, kad JAV iš darbotvarkės atsiimtų ir penkių punktų pagalbos Afrikai programą, kurią sesijos pradžioje paskelbė prez. Eisenhoweris. Sovietija už tai žadėjo atsiimti arba iš sesijos pabaigą nukelti diskusijas dėl Chruščiovo pasiūlyto nusiginklavimo plano.

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

• Nelauktas Vakarų Vokietijos markės ir Olandijos gilderio pabranginimas daugely Europos piniginių biržų iššaukė laikiną maištą, pvz. doleris tomis dienomis sustiprėjo Frankfurtėje ir Londone, bet kartu su kita užsienio valiuta susilpnėjo Žiuriche, kur buvo laukiama ir šveicarų franko pabranginimo. Vakarų Vokietija ir Olandija savo valiutą pabrangino apie 5% dėl daugiau ar mažiau chromiškių perteklių tarptautiniuose balansuose. Dabar Vok. Vokietija už dolerį moka 4 markes, vietoj anksčiau mokėtų 4.20 markių. Šveicarija paskelbė kad savo franko kurso nekeisianti.

• Japonijos premjeras Hayato Ikeda lankysis Washingtono ir tarsis su prez. Kennedžiu birželio 20-22 dienomis. Prezidento spaudos sekretorius Pierre Salinger atsisakė komentuoti, ar tuose pasitarimuose bus nagrinėjamas komunistinės Kinijos klausimas.

• Varšuvoje atnaujinta "tylioji diplomatija" su komunistine Kinija, susitikus JAV ambasadoriui Jacob D. Beam su komunistinės Ki-

Izvestija taip pat pradėjo kaltinti, kad Stevensonas sukąs buvusios administracijos delegato Henry Cabot Lodges keliu. Stevensonas savo pirmajame pareiškime pastebėjo, kad jis Jungtines Tautas laiką "ne vieta šaltajam karui tęsti, bet instrumentui, kuris pagelbėtų jį baigti".

Ištisus mėnesius buvo tikima, kad Chruščiovas, kuris suardė viršūnių konferenciją Paryžiuje, sušvelninsias savo liniją JAV atžvilgiu po prez. Kennedžio inauguracijos. Kai kurie stebėtojai iš dabartinių Izplenuojų, prez. Kennedžiu, todėl nenoris suteikti per daug reikšmės Jungtinėms Tautoms.

Bet pagrindinė priežastis, dėlko Maskva siūlosi nekeliti "JAV agresyvios akcijos" klausimo Jungtinėse Tautose, yra ta, jog nesitiki gauti reikalingos dviejų trečdalių balsų daugumos.

Stebėtojai taip pat sako, kad delegacijų daugumas ieškos švelnių rezoliucijų ir Vengrijos bei Tibeto klausimais.

Toronto lietuvių sporto klubo Vytis moterų krepšinio komanda sausio 28-29 Hamiltone įvykusiose lietuvių sporto varžybose laimėjusi pirmąją vietą. Klūpo iš kairės: Danguolė Prunskytė, kapitonė Irena Rutkauskaitė, Ona Balsienė ir Taida Supronaitė. Stovi: Elė Žekaitė, Lilė Kilotaitytė, komandos vadovas Juozas Balsys, Vita Žolpytė, Sofija Kasperavičiūtė ir Aldona Biškevičienė.

Peru valstybėje įsikūrusios lietuvės seselės globoja našlaites. Kadangi bendrabuty nėra vandens, baltinius tenka skalbti upelyje. Nuotraukoje: auklėtinės ir lietuvės seselės darbo metu. Krante matosi Tėvų Pranciškonų namas.

Komunistų agrarinė politika ir jos atpirkimo ožiai (1)

RUSIJAI JAU PRASIDĖJO DIDIEJI VALYMAI

1961 metų sausio mėnesį vykęs komunistų partijos centro komiteto plenumas visam pasauliui atidengė ne tik sunkiausią Sovietijos agrarinę krizę nuo Stalino kolektyvizacijos laikų, bet ir oficialiai deklaravo didžiausius, plačiausio masto valymus pokariniame laiko tarpyje.

Oficiali centro komiteto rezoliucija, išskaičiavusi blogybes žemės ūkyje, sausai konstatuoja, kad "partinių ir valstybių organų vadai siekė ko žemesnių pyliavų kvotų", kad "buvo nemaža atvejų, kada vadovaujantys asmenys pasirinko valstybės apgavimo kelią, nusišalindami fiktyvių skaičių operavimu ir kitomis nusišalinimo priemonėmis".

"Jie įsibrovė į partiją, sutarė partiją, juos reikia išmesti iš partijos ir atiduoti teismui".

Tokio reikalavimo dar nebuvo priėmus joks partijos centro komiteto plenumas nuo Stalino didžiųjų valymų, vykusių prieš dvidešimt kelerius metus. Jau pastebimos ir pirmosios tos rezoliucijos pasėkos: pirmasis partijos sekretorius ir ministras pirmininkas Chruščiovas važinėja po "respublikinių" partijos komitetų posėdžius, paskelbdamas kaltais dėl agrarinės krizės vietinius partijos sekretorius ir juos nušalinindamas, kaip pvz. Ukrainoje, Kaukaze, centrinėje Rusijoje.

Tuo būdu buvo pripažintas neįvykdomumas tos žemės ūkio politikos, kurią Chruščiovas paskelbė 1955 metais, po Malenkovo nuvertimo. Tai buvo "naujų dirbamos žemės plotų laimėjimo politika", kuri eilei

Kazakstano komunistų partijos sekretorių kaštavo postų ir karjerų praradimą, negalint įvykdyti pirmojo partijos sekretoriaus utopijų.

Kai 1959 metais plenumas konstatavo pirmąjį didįjį nederlių naujose "plėšininėse" žemėse, atsakyti už tai turėjo ne Chruščiovas, o Kazakstano partijos sekretorius Bieliajevas. 1960 sausio 20 jis buvo degraduotas, keliais mėnesiais vėliau nušalintas ir iš ištremimo metu duoto posto ir nuo to laiko nieko apie jį nebegirdėti. Bieliajevas anksčiau buvo pilnas centro komiteto narys. Tą pačią dieną panašiai buvo nušalintas "sektorius Kirilenko, kuris buvo pakeistas Aristovu. Dabar jau žlugo ir Aristovas.

Taigi, prieš metus Chruščiovas pasitenkino tik kelių aukštųjų savo valdininkų nušalinimu, jiems suversdamas atsakomybę už nesėkmes. Tada dar nereikėjo "valymų" įprastine to žodžio prasme.

Bet šiame, kai plenumas buvo konstatuota, jog "mėsos, pieno, sviesto ir kitų maisto produktų pareikalavimas nėra pilnai padengtas", Chruščiovui nusišalinti reikėjo griežtesnių priemonių. Anksčiau vadinamos "nepajėgių valdininkų klaidos" dabar jau virto "kriminaline, planinga apgaulė". Nuo šios formulės jau tik mažas žingsnelis iki gyvybei pavojingo apkaltinimo "planingu sabotazu".

Iš Rytų Europos šaltinių patiriama, kad 1960 metų gruodžio viduryje grupė partijos centro komiteto narių, kurių tarpe minimi Pod-

gornij, Polijanski, Mazurovas ir Aristovas, iškėlė memorandumą dėl agrarinės krizės. Joje tarp kita ko buvo siūloma: sumažinti atlyginimus ir imtis panašių priemonių, kad sumažėtų gyventojų perkamoji galia, įvesti priverstines paskolas žemės ūkiui finansuoti ir t. t. Tuo būdu būtų buvusi sumažinta agrarinių produktų paklausa. Chruščiovas į tą memorandumą atsakė "žemės ūkio politikos težėmis", kurios ligšiol nėra viešai paskelbtos, bet partijos prezidento plenumo buvo nekartą minėtos.

Partijos prezidento posėdžiuose, įvykdyti partijos centro komiteto plenumą. Ši priemonė jau kartą išgelbėjo Chruščiovo kailį 1957 metų pavasarį, kada buvo išmesti "partijos priešai" Molotovas, Malenkovas, Kaganovičius ir Šepilovas. Chruščiovas, kuris, būdamas pirmuoju partijos sekretoriumi, vadovauja plenumui, pasinaudojo statute leidžiamą galimybę — "ekspertų išklaušymu" ir sušaukė viešą posėdį su šimtais ekspertų, kurie ne tik buvo išklaušyti, bet ir dalyvavo visoje posėdžių eigoje. Tokiomis sąlygomis Chruščiovo kritikas ne tik būtų pažeidęs 1921 metais priimtą ir vėliau Stalino plačiai naudotą politinių priešų likvidavimui frakcijų draudimo nuostatą, bet ir būtų iškėlęs Chruščiovo pozicijos klausimą. Tai pagal sovietinę tvarką yra neįtikima galimybė. O Chruščiovas tuo tarpu, nuolat pertraukindamas kalbančiuosius, "demaskavo" pavardėmis "kaltuosius" ir taip tapo "žemės

Žmogus, kuris išgelbėjo Londoną... (18)

Išdavimas artėja

Kas gyvena, kaip Michelis Holardas, tas žino, kad anksčiau ar vėliau reikia laukti katastrofos. Jis žinojo, kad amžinai negalės jam "gerai seksis". Jo geriausiai taktininkai buvo vienas po kito sugaunami, nežmoniškai kankinami, deportuojami, sušaudomi. Tik stebuklu jis, labiau už kitus eksponuotas taip ilgai išvengė susidūrimo ir areštavimo.

1943 metų pabaigoje, ypač po Andrės pabėgimo, jis jau nebegalėjo įsivaizduoti, kad ilgai taip galės tęstis. Kaip mirti pasmerktas, ir jis priprato į žmones ir daiktus jau žiūrėti taip, lyg juos matytų paskutinį kartą.

Paryžiuje jis jau kurį laiką jautėsi sekamas, tačiau nuo savo persekiojimų pasprukdavo, staugiai išokdamas iš po žemės traukinį arba dingdamas minioje. Deja, priešas turėjo vieną ginklą, prieš kurį jis buvo bejėgis: išdavimą.

Metų gale ponį Simone Boirel, viešbučio savininką ir vieną geriausių Michelio agentų, apilankė sena jos draugė Laure Lescane. Laure buvo apie 35 metų amžiaus, elegantiška, graži moteris, ir Simone labai džiaugėsi, susitikusi mokyklos dienų drauge.

Ji papasakojo jai apie savo rezistencinę veiklą, minėjo Michelio vardą ir kvietė draugę įsijungti į "réseau". Laure Lescane buvo labai sužavėta. Iš savo pusės ji patikėjo draugei, kad jos sužieduotinis, grafas Ker goat, norįs užmegsti ryšį su sąjungininkais dėl vieno savo išradimo. Ar Michelis Holardas negalėtų pagelbėti?

Michelis nebuvo sužavėtas, kai ponis Boirel jam apie tai papasakojo, tačiau sutiko būti sąjungininkas su Laure Lescane. Bet atsargumo sumetimais atsisakė susitikti su jos sužieduotiniu, vietoj to, netikėtai jį apilankydamas jo prabangiaame bute netoli Bois de Boulogne. Tuo metu Michelis buvo vidutinio amžiaus vyras plačiais pečiais ir Micheliui iš karto sukėlė blogą įspūdį. (Jo tikra pavardė buvo Henri Marete. Po karo jis, kaip gestapo agentas, buvo nubastas kalinėjimu iki gyvos galvos). Jis sakėsi norįs sąjungininkams paduoti išradimą — lėktuvams nusišalindami metu reikalingą stabdį — ir nudavė tesidomįs tikrai pinigais. Michelis patarė jam savo pasiūlymą aprašyti ir pažadėjo tarpininkauti. Tolimesniems ryšiams davė savo kontoros adresą, kur jis dar tebeprakiavo generatoriniais motorais.

ukio gelbėtoju".

Po triukšmingų partijos viršūnių nušalinimo, prasidėjo "respublikiniai" ir rajoniniai partijos komitetų posėdžiai, kuriuose viskas vyksta ta pačia schema, pačiam Chruščiovui dalyvaujant. Valymai jau pasiekę gana plačius sluoksnius ir kasdien plečiami. Pravda prieš porą savaičių paskelbė ilgą žemės ūkio "kenkėjų" sąrašą. Tas išsireikšimas partijos žargone reiškia, kad "kalteji" bus teisiami. Pats partijos centro komitetas savo rezoliucija to pareikalavo, ir nereikės ilgai laukti, kol pirmosios bylos prasidės.

Dar viena valymų priežastis: už kelių mėnesių, 1961 spalį, prasidės XXII partijos kongresas. Centro komiteto rezoliucija, reikalaujanti "tokius asmenis iš partijos išmesti ir teismui atiduoti", suteikia gerą pagrindą delegatams atsijoti ir "monolitinei vienybei" už Chruščiovo nugaros sudaryti. Tik prieš tą kongresą dar turįs įvykti vienas partijos plenumas (jame turi būti priimta 1956-61 metų apyskaita, paruošti rinkimų pasiūlymai ir tolimesnės veiklos programa) galėtų kiek sumažinti Chruščiovo planus, jei susidarytų prieš jį pajėgi opozicija.

Ateinančiomis savaitėmis Ker goat ir nepažįstama moteris kelis kartus bandė susirūti su Micheliu, bet jo sekretorė Madeleine Boulanger, kuri pati priklauso rezistenciniam sąjūdžiui, visada atsakydavo, jog Michelis išvykęs, kas dažniausiai ir atitikdavo tiesą.

Paskutinę sausio savaitę, jis, kaip paprastai, perėjo sieną. Tuo metu jis jau žinojo apie sėkmingą V-bazių sistemos suardymą, ir gausėjo pranešimai apie vokiečių nervingumą. Hitlerio viltys buvo sužūsusios.

Tai buvo kulminacinis Holardo veiklos punktas. "O.P." jam prasitarė, kad jis esąs pasiūlytas aukščiausiam pasiūlymų ženkliui, kurį britai duoda užsieniečiams. Dabar jis galėtų atsikvėpti. "O.P." jam pasiūlė dviejų savaičių atostogas Šveicarijoje britų vyriausybės lėšomis.

Tai buvo didelė vilionė. Michelis nuo nemigo naktų ir nervus ardančių dienų buvo pusiau liguistas. Bet jo bendradarbiai tebebuvo savo postuose, jis negalėjo jų apleisti. Giliai sujaudintas, jis padėjo už pasiūlymą ir — jo atsisakė.

Snigo, kai jis po dvi valandas trukusio žygio iš Ženevos pasiekė pasienio sargybas. Valdininkas, kuris jį gerai pažinojo, pasiūlė jam puoduką garuojančios kavos.

Atsisveikindamas Michelis jau nujautė artėjančią nelaimę. -- Kad bent šiandien nereikėtų per tą prakeiktą sieną, -- prasitarė jis.

Pasienio sargybos valdininkas niekada jo nebuvo matęs tokioje nuotaikoje. Jis parodė susirūpinusį veidą.

-- Gal tai yra blogas ženklas, -- tarė jis. -- Ar neoneretumėtė kelinės atidėti?

-- Et, praeis ta nuotaika, -- atsakė Michelis. -- Netrukus jau nebegalvosiu apie tai.

Rankos paspaudimas, ir Michelis pradėjo kelią miško taku. Vėliau, prie upės, kuri sudarė sieną, jis sutiko sargybinių. Tai buvo nekalbus, beveik nedraugiškas tipas, bet šį kartą jis pasveikino Micheli beveik draugiškai ir palinkėjo jam daug laimės.

Michelis vėl pajuto aną keistą artėjančios nelaimės jausmą.

-- Šį kartą, -- tarė jis, duodamas 10,000 šveicariškų frankų kad nereikėtų per tą upę.

-- Graži krūvelė pinigų, -- tepasakė šveicaras.

Atsidūręs Prancūzijos pusėje, Michelis atsiminė, kad tai buvo 94 nelegalus sienos perėjimas. Kažkas jam kalbėjo, jog tai būsiąs paskutinis.

Už poros dienų po sugrįžimo Michelis buvo susitaręs susitikti su dviem savo agentais ir sekretore vienoje mažoje kavinėje netoli savo biuro. Jie norėjo jį susitikti 9 valandą ryto; tai buvo 1944 vasario 5 diena.

Tą naktį jis praleidęs su savo šeima, kas nedažnai atsitikdavo. Kadangi savo žmoną labai retai matydavo ir buvo atsiradę tiek daug apkalbėtinų reikalų, jis paskambino sekretorei, kad susitarimą atšauktų. Jie sutarė susitikti vakare ir kitoje vietoje, kur jau buvo sutartas susitikimas su kitais dviem agentais.

Madeline Boulanger, kuri tą rytą buvo viena likusi įstaigoje, netikėtai vėl susilaukė grafo Ker goat ir nepažįstamos moters vizito. Ji pasakė jiems, kad Michelio nėra. Ar jie nenorį jam ką nors perduoti?

Bet šį kartą jie nesileido atkalbami. Moteris reikalavo pasimatymo su Holardu, nes reikalingas esąs nepaprastai svarbus. Jos vienas pažįstamas atsidūręs dideliame pavojuje, ir tik Holardas galįs jį išgelbėti. Reikalas einąs apie gyvybę ar mirtį.

(Bus daugiau)

mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave.,
N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music" WJW Radio, Monday thru Friday,
7:05-7:30 P. M.

DEMESIO! DEMESIO!

NAUJA LTM ČIURLIONIO ANSAMBLIO
DAINŲ PLOKSTELE

"MES PADAINUOSIM"

(HI-FI ir STEREO 33 RPM).

su solistais A. Stempuziene, J. Krištolaityte, V. Verikaitiū, kanklėmis bei lūmzdėliais, vadovaujant muzikui A. Mikulskui.

16 dainų... Klaipėdužė, Ar vėjai pūtė, Kurteliai, Melnikas...

Kaina Hi-Fi \$6.50, Sterep \$7.50. Užsakantiems daugiau 10 plokštelių duodama nuolaida.

Kreiptis: V. Urbaitis, 1892 Hillside Rd.,
East Cleveland 12, Ohio.
Telef. PO 1-3180.

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL Federal SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.
Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Mūsų politinių siekimų pristatymas kitataučiams

J. J. BACHUNAS, Sodus, Mich.

Amerikos Lietuvių Studentų Sąjungos sumanymas pradėti leisti anglų kalba žurnalą LITUANUS, lietuvių tautos kultūrai ir politiniams siekiams propaguoti kitataučių tarpe, buvo labai geras.

Žurnalas pradžioje buvo kuklios išvaizdos ir jo tiražas buvo nedidelis. Kitaip ir negalėjo būti: reikėjo patiemis išmokyti žurnalą tvarkyti, o pirmieji takai visada yra sunkiausi praskirti.

Per pirmuosius ir antruosius LITUANUS žurnaloėjimo metus, palaikydami mūsų studentų gerą sumanymą, paremiau jo išleidimo kaštus 50 nuošimčių. Kitą pusę išlaidų sudėjo ar surinko patys studentai arba gavo šiek tiek paramos iš kitų šaltinių.

Tie, kurie turėjo progos ir noro atidžiau sekti žurnalo gyvenimą, galėjo be pagyrų įsitikinti, kad LITUANUS kiekvienais metais gerėjo savo išvaizda ir turiniu, o taip pat didino savo tiražą. Lietuviai studentai vis geriau išmoko paruošti kultūringą leidinį, palaikyti jo darbui gabesnius filisterius ir pritraukti mūsų pasireiškusius šviesuolius iš vyresniosios kartos tarpo.

Žurnalo tiražas žymiai padidėjo. Normaliomis sąlygomis tai reikštų, kad turėjo padidėti ir žurnalo pajamos iš skaitytojų. Bet ši taisyklė, deja, negalioja LITUANUS leidimui. Jis siuntinėjamas, daugiausia, nemokamai įvairioms svarbioms amerikiečių ir kitų kraštų mokslo institucijoms, universitetų profesoriams, bibliotekoms, valdžios pareigūnams, laikraštininkams ir kitiems įtakingiems viešosios nuomonės formuotojams. Taigi, ir jo tiražas padidėjimas reiškia, kad jis tik išplečia savo akiratį ir įtaką. Ir tai reiškia tik išlaidų, o ne pajamų didėjimą.

Ar tai verta, ar tai "apsimoka"? Man atrodo, kad tai ir reikalinga ir visada apsimoka, atsimerant ir dabartį ir dar daugiau lietuviškų reikalų ateitį. Juk tuo dedami pagrindai plačiajame pasaulyje ir ypač Amerikos Jungtinėse Valstybėse lietuvių tautos laisvės idėjai gyvai išlaikyti.

Amerika visada palankiai žiūrėjo į pavergtų tautų išsilaisvinimo troškimus. Po Pirmojo Pasaulinio Karo toks jos nusistatymas daug padėjo ir Lietuvai nepriklausomybę atgauti. Atsakingi politikai, ir tie, kurie stovi jų užpakalyje bei teikia patarimus, yra irgi žmonės, kurie pasensta, keičiasi. Kas dešimtmetis ateina nauja karta, kurią iš naujo reikia išauklėti, nuteikti, informuoti.

O tai pirmoje vietoje gali atlikti LITUANUS, jau nuo dabar pastoviai informuodamas įtakinguosius amerikiečius ir kitų tautų intelektualinį elitą apie Lietuvą ir reikalingumą atstatyti sovietų sužlugdytą jos nepriklausomybę.

Mūsų studentų ir kitų akademikų sėkmingai pradėtą darbą reikia palaikyti ir pastoviai remti. Kaip iš metinių vajų ir kitų spaudos pranešimų žinoma, žurnalas yra nuolatiniuose finansiniuose sunkumuose ir vos vos gali atlikti tik dalį savo užsimojimų. Jau ne kartą buvau privočia ir viešai pasisakęs, kad šitokia parėtis nepateisina ir kad čia neužteks tik "privachios iniciatyvos" ir aukų prašynimo.

Turime daryti žygių, kad LITUANUS leidimas būtų nuolatiniu uždaviniu visų Lietuvos laisvinimo veiksmų ir kad jo išlaikymui kasmet turėtų būti sudaromos bent minimalinės realios sąmatos. Ko dar stigtų ir kitiems pagerinimams pasiekti reiktų, būtų galima kreiptis tiesiai prašant paramos iš lietuvių visuomenės.

Lietuvių tautos gyvybę išlaikys ir Lietuvai nepriklausomybę iškovo pirmoje eilėje tie, kurie ir dabar Tėvynėje sudaro lietuvių tautos kamieną. Bet mes iš užsienio galime daug ir kai kada lemiama padėti. O pirmiausia palaikydami Amerikos ir kitų kraštų įtakinguose sluoksniuose gyvą Lietuvos laisvės bylą. Ir mes turime jiems įtikinamai ir pastoviai įrodyti, kad lietuvių tauta politiškai ir kultūriškai tebėra gyva, kad ji yra nepalyginamai daugiau verta nepriklausomybės, negu visa eilė puslaikinių ir primityvių tautų, kurioms dabar suteikiama nepriklausomybės.

Tad patys paremkime LITUANUS ir padėkime sudaryti sąlygas, kad mūsų bendriniai tautiniai iždai jį pastoviai ir būtinai palaikytų.

PATIKSLINIMAS

Kalpas Uoginius Dirvos Nr. 24, vasario 27 d., rašydamas apie Vasario 16 minėjimą Chicagoje, rašo: "Vasario mėnuo Chicagoje slenka 43-jų Lietuvos

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.
Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Mūsų politinių siekimų pristatymas kitataučiams

J. J. BACHUNAS, Sodus, Mich.

Amerikos Lietuvių Studentų Sąjungos sumanymas pradėti leisti anglų kalba žurnalą LITUANUS, lietuvių tautos kultūrai ir politiniams siekiams propaguoti kitataučių tarpe, buvo labai geras.

Žurnalas pradžioje buvo kuklios išvaizdos ir jo tiražas buvo nedidelis. Kitaip ir negalėjo būti: reikėjo patiemis išmokyti žurnalą tvarkyti, o pirmieji takai visada yra sunkiausi praskirti.

Per pirmuosius ir antruosius LITUANUS žurnaloėjimo metus, palaikydami mūsų studentų gerą sumanymą, paremiau jo išleidimo kaštus 50 nuošimčių. Kitą pusę išlaidų sudėjo ar surinko patys studentai arba gavo šiek tiek paramos iš kitų šaltinių.

Tie, kurie turėjo progos ir noro atidžiau sekti žurnalo gyvenimą, galėjo be pagyrų įsitikinti, kad LITUANUS kiekvienais metais gerėjo savo išvaizda ir turiniu, o taip pat didino savo tiražą. Lietuviai studentai vis geriau išmoko paruošti kultūringą leidinį, palaikyti jo darbui gabesnius filisterius ir pritraukti mūsų pasireiškusius šviesuolius iš vyresniosios kartos tarpo.

Žurnalo tiražas žymiai padidėjo. Normaliomis sąlygomis tai reikštų, kad turėjo padidėti ir žurnalo pajamos iš skaitytojų. Bet ši taisyklė, deja, negalioja LITUANUS leidimui. Jis siuntinėjamas, daugiausia, nemokamai įvairioms svarbioms amerikiečių ir kitų kraštų mokslo institucijoms, universitetų profesoriams, bibliotekoms, valdžios pareigūnams, laikraštininkams ir kitiems įtakingiems viešosios nuomonės formuotojams. Taigi, ir jo tiražas padidėjimas reiškia, kad jis tik išplečia savo akiratį ir įtaką. Ir tai reiškia tik išlaidų, o ne pajamų didėjimą.

Ar tai verta, ar tai "apsimoka"? Man atrodo, kad tai ir reikalinga ir visada apsimoka, atsimerant ir dabartį ir dar daugiau lietuviškų reikalų ateitį. Juk tuo dedami pagrindai plačiajame pasaulyje ir ypač Amerikos Jungtinėse Valstybėse lietuvių tautos laisvės idėjai gyvai išlaikyti.

Amerika visada palankiai žiūrėjo į pavergtų tautų išsilaisvinimo troškimus. Po Pirmojo Pasaulinio Karo toks jos nusistatymas daug padėjo ir Lietuvai nepriklausomybę atgauti. Atsakingi politikai, ir tie, kurie stovi jų užpakalyje bei teikia patarimus, yra irgi žmonės, kurie pasensta, keičiasi. Kas dešimtmetis ateina nauja karta, kurią iš naujo reikia išauklėti, nuteikti, informuoti.

O tai pirmoje vietoje gali atlikti LITUANUS, jau nuo dabar pastoviai informuodamas įtakinguosius amerikiečius ir kitų tautų intelektualinį elitą apie Lietuvą ir reikalingumą atstatyti sovietų sužlugdytą jos nepriklausomybę.

Mūsų studentų ir kitų akademikų sėkmingai pradėtą darbą reikia palaikyti ir pastoviai remti. Kaip iš metinių vajų ir kitų spaudos pranešimų žinoma, žurnalas yra nuolatiniuose finansiniuose sunkumuose ir vos vos gali atlikti tik dalį savo užsimojimų. Jau ne kartą buvau privočia ir viešai pasisakęs, kad šitokia parėtis nepateisina ir kad čia neužteks tik "privachios iniciatyvos" ir aukų prašynimo.

Turime daryti žygių, kad LITUANUS leidimas būtų nuolatiniu uždaviniu visų Lietuvos laisvinimo veiksmų ir kad jo išlaikymui kasmet turėtų būti sudaromos bent minimalinės realios sąmatos. Ko dar stigtų ir kitiems pagerinimams pasiekti reiktų, būtų galima kreiptis tiesiai prašant paramos iš lietuvių visuomenės.

Lietuvių tautos gyvybę išlaikys ir Lietuvai nepriklausomybę iškovo pirmoje eilėje tie, kurie ir dabar Tėvynėje sudaro lietuvių tautos kamieną. Bet mes iš užsienio galime daug ir kai kada lemiama padėti. O pirmiausia palaikydami Amerikos ir kitų kraštų įtakinguose sluoksniuose gyvą Lietuvos laisvės bylą. Ir mes turime jiems įtikinamai ir pastoviai įrodyti, kad lietuvių tauta politiškai ir kultūriškai tebėra gyva, kad ji yra nepalyginamai daugiau verta nepriklausomybės, negu visa eilė puslaikinių ir primityvių tautų, kurioms dabar suteikiama nepriklausomybės.

Tad patys paremkime LITUANUS ir padėkime sudaryti sąlygas, kad mūsų bendriniai tautiniai iždai jį pastoviai ir būtinai palaikytų.

Minint Vasario 16 sukaktį Jaunimo Centre Chicagoje, visos įplaukos buvo skirtos žurnalui Lituanus remti. Nuotraukoje mažytė aukotoja įteikia penkinę, tik galia, kad mūsų foto bendradarbis neužsirašė tos mažytės aukotojos vardo nei tą gražią auką priėmusių studentų pavardžių.

A. Gulbinsko nuotrauka

GELEŽINIŲ FONDŲ NAUDOS IR NENAUDOS

V. RASTENIS

1961-mieji metais bus atėję į mūsų spaudą, "inteligentinių" žargonu betariant, "geležinio fondo ženkle". Dr. Razmos per-eitų metų pabaigoje pagarsintas pasiūlymas kurti neličiamą milijono dolerių fondą, kurio tik palūkanos tebtų naudojamos mūsų visuomeniniams reikalams ir kurį valdytų bei vartotinas iš-lėšas skirstytų pačių fondo sudarytojų seimas ar taryba, už-

mark viešbutyje. Tas neatitinka tikrovės.

Tikrieji faktai yra šie:

1. Vasario 16-tosios konsulariniam korpusui priimti Chicago Bismark viešbutyje dar per-eitų metų rudenį įsikūrė specialus komitetas, susidėjęs iš šių asmenų: Prel. I. Albavičiaus, E. Bartkaus, S. Balžeko, Dr. S. Biežio, Dr. S. Budrio, J. Gribausko, J. Jurkūno, J. Kazanausko, D. Kuraičio, J. Mackevičiaus - Metropolitan State Banko, J. Pakelio, V. Olienės ir L. Vanagaitienės ir V. Šimkaus. Šis komitetas su Lietuvos konsulo Dr. Petro Daužvardžio pritarimu ir talkinimu užsian-gazavo suruošti tokį priėmimą Bismark viešbutyje garantuodamas visas susidariusias išlaidas padengti iš savo kišenų.

2. Šis priėmimas suruoštas išimtinai šio komiteto iniciatyva ir pastangomis bei visos su tuo susijusios išlaidos jau padengtos.

3. Šis komitetas nesikreipė į jokią organizaciją dėl finansinės paramos ir neėmė aukos iš jokios organizacijos.

Dr. S. Biežis,
Komiteto pirmininkas.
Jonas Kazanauskas,
Komiteto išninkas.

PATAISYKIT PORĄ KLAIDŲ

Rašinyje "Eilinis partizanas nenorįs matyti tiesos" įsibrovė sekančios klaidos:

Parašyta - Tik galia, kad toks žinovas, kaip A. Šemeta, nepaaiškino, kaip buvo galima išvengti to supuvusio Rusijos imperijos įstatymų rinkinių - pabaiga turėtų būti - kaip būtų buvę galima išvengti to supuvusio biurokratizmo, kada reikėjo vadovautis supuvusiu "Rusų imperijos įstatymų rinkiniu".

Parašyta - Toliau A. Šemeta tvirtina, kad gruodžio 26 - 30 d. - turėtų būti - kad lapkričio 26 - 30 d.

P. Žilys,
Chicago, Ill.

REIKIA PATAISYTI

Vasario 15 d. Dirvos 19 Nr., 3 puslapyje, po nuotrauka parašyta: "1919 metais Lietuvos kariai pas valstybės prezidentą Antaną Smetoną. Iš kairės prie prezidento sėdi gen. Liutukas, o dešinėje pulk. P. Saladžius". O man atrodo sėdintieji šitaip: kaval. plk. Pranas Jackevičius, gen. Jonas Galvydis-Bikauskas? prezidentas Antanas Smetona, tuo metu plk. ltn. o vėliau gen. Kazys Ladyga ir tuo metu pulk. ltn., vėliau pulk. Mykolas Gedgaudas. Yra ir daugiau pažįstamų veidų, bet plk. Saladžius šioje nuotraukoje iš viso nėra.

S. Grižė - Jurgelevičius,
Dorchester

kūrė ilgą atsiliepių grandinę, pakaitomis sprogėjančią tai sumanymo gyrimais, tai jo kritika arba ir atmetimais.

Dvi tiesos tuose atsiliepiuose tai tikrai yra: kad neličiamo arba "geležinio" fondo mintis keliama jau nebe pirmą kartą ir kad iš visos tokių sumanymų eilės dar nei vienas neįgyvendintas ir nei nepradėtas gyvendinti.

PAVARGUSIŲ IR
ABEJOJANČIŲ
SUMANYMAS

Neličiamo fondo mintis greičiausia vilioja tą, kam darosi jau įkyru kasmet po kelis ar keliolika kartų davinėti aukų visokiems tautiniams ir visuomeniniams reikalams. Be to, mintis apie neličiamą fondą ateina ir tam, ką ima graužti abejonė dėl duodamųjų aukų tikslingumo ir iš viso dėl visų tų reikalų reikalingumo. Esą, jei būtų tikrai didelis reikalas, tai būtų vienas malonumas aukoti. O dabar -- vis tik kažin koki smulkūs prasimanymėliai: pinigą išleidžia, o nei naudos, nei žymės...

"DIDYSIS REIKALAS"

O koks gi visuomeninis reikalas tikrai būtų didelis reikalas?

Atsakymų būna visokių. Vienam kitam, žiūrėk, atrodo, kad reiktų turėti tokį fondą, iš kurio, atitinkamam laikui atėjus, būtų galima nupirkti laivų ar lėktuvų okupantams iš Lietuvos vyti. Kitas vėl numato, kad, Lietuvai atgavus nepriklausomybę, reiks gi lėšų pirmosioms valstybės išlaidoms, todėl reikia sudėti fondą bent pirmųjų metų valstybės biudžetui...

Reikalai tikrai dideli, nebemilijoniniai, o šimtamilijoniniai ar net bilijoniniai.

Dar kitų užsimojimai kiek kuklesni, bet iš esmės panašūs. Sudėkim, sako, stambesnę sumą ir laukim, kada bus rimta proga jai panaudoti - tiesiogiai padėti Lietuvai išsilaisvinti arba atsikurti.

Tokių visų sumanymų tuo tarpu niekas nei nepradėjo vykdyti. Ne tik dėl lietuviams nepasiekiamo reikiamų sumų dydžio, bet ir dėl sumanymų keistumo. Juk tokie sumanymai kuklias lietuvių turimas lėšas visiškai atitrauktų nuo šiandien gyvų reikalų.

NEBENT BŪTUMĖM PERTEKĖ
TURTAIS

Toki neličiamai fondai būtų pateisinami nebent tada, jeigu mes jau turėtumėm lėšomis ap-rūpinę visus gyvuosius visuomeninius kultūrinius bei politinius reikalus, kuriais reikiiasi ir kuriais laikosi mūsų tautinė gyvybė šiandien. Jeigu ir tada dar jaustumėm kišenėse nerimstančių lėšų, kurias dar norėtusi iš tenai išimti ir atiduoti lietuviškiems visuomeniniams reikalams, tai jau būtų protinga dėti tas lėšas ir į atsarginius, tuo tarpu neličiusius fondus, numatomus naudoti tik sėkmingai priartėjus prie dabar dar nepasiektų tikslų.

Bet dabartinėse sąlygose ne-

ličiamų fondų siūlymai yra lyg sumanymas, sakysim, šįmet nevalgyti, o maistą, kuris liks nesuvalgytas, krauti šaldytuvu... darželį tebelankančių vaikų būsimai vestuvių puotai! Ar sulauktumėm vestuves, taip joms besirengdami?

FONDAS, KURIS UŽ MUS
AUKOTŲ

Šiuo metu svarstomasis fondo sumanymas yra kiek kitoks. Jis nėra nukreiptas į kokią netįžirimą ateitį. Priešingai, jis planuojamas skirti kaip tik dabartiniais reikalams. Bet jis grindžiamas kapitalistiniu dėsniu. Jis primena Vaižganto aprašytą skudurų pirklio tūkstantinę.

Kan. J. Tumas - Vaižgantas dar prieš Pirmąjį Pasaulinį karą išleistoje knygelėje vardu "Ten ger, kur mūsų nėra", pasakodamas savo įspūdžius apie lietuvių išeivijos gyvenimą Amerikoje (kurių jis prisirinko berinkdamas aukas "Saulės" draugijos namams Kaune statyti), lygina lietuvių ir žydų būdo skirtumą versluose. Lietuvis sako, net ir geresniame versle, nėra kantrus, nemėgsta spausis: jei geriau uždirba, tai gerai ir išleidžia. Todėl ir neturtėja. Jeigu viskas gerai, tai laikosivienodai, o jei koks nepasisekimas, tai ir smunka. Kas kita žydas. Tas, sako, koks nors skudurų ar stiklų pirklelis, gyvena du-

Graži dovana visiems
Naujų metų
proga
Plokštelės tik neseniai
pagamintos
LITHUANIAN - AMERICAN
Long Play Hi-Fi Records

Sol. LIONĖ JUODYTĖ-Matthews yra įdainavusi naują lietuviškų dainų plokštelę —

"MANO LIETUVOS PRISIMINIMAI"

(My Lithuanian Memories)
Kaina \$4.98

Antrąją mažą (angliškai) —
"Christmas Carols"
Shepherd Boy and
Sleeping Child.
Kaina 98c.

Išleistas Mill Marlboro Co.
Platintojams užsakius didesnius kiekius — duodama nuolaida.

UŽSAKYMUS SIUŠTI:
ALEX MATHEWS
256 Union Avenue,
Brooklyn 11, N. Y.
arba
gaunama visose
radijo stotyse

na su vandeniu, kada nekada sil-kės uodegą ar bulvę su svogūnu prisidurdamas, bet deda skatiką prie skatiko tol, kol sukala bent pirmąjį tūkstantį (dolerių, ar anuometinių rublių). Tada pavadina tą tūkstantį lenkiškai -- tysiąc (taria kaip "tysionc"). Bet lenkiškai visiškai taip pat skamba ir ty siądz, reiškia "tu sėskis". Atseit, tas sutau-pytas pinigas ("tūkstantinis fon-das") tarytum sako savininkui: "Tu dabar sėskis, atskivėpk, nes dabar aš, kapitalas, už tave dirb-siu".

Dr. Razmos (arba ir Liet. Bendruomenės) planuojamas fon-das irgi "žydiškas". Siūlo kartą pasispaušti, sudėti milijoną do-lerių, o tada tegu jau tas mili-jonas už mus "aukoja" kam tik reikės, ir tegu jau tada tie visi reikalai palieka mūsų kišenes ramybėje...

Labai patrauklu, ir gana pro-tinga.

Tiesa, vienas kritikas pagrįs-tai pastebėjo, kad čia gi ne iš-radimas. Ar būtinai reikia, kad tūkstantis žmonių išimtų iš savo taupomųjų sąskaitų po tūkstantį dolerių ir sudėtų tas tūkstanti-nes į vieną vietą ir tik tada imtų iš ten palūkanas? Ar ne paprasčiau būtų, jei tas tūks-tantis tautiečių savo tūkstanti-nes pasilikytų savo sąskaitose, bet tik sutvarkytų taip, kad tų tūkstantinių palūkanos kiekvieną sausį ar vasarį būtų įneštos į tą pačią vietą, į kurią turėtų eiti numatomojo milijoninio fon-do palūkanos. Rezultatas turėtų būti tas pats... Tik mažiau ga-rantijos. Palūkanų davėjai gali pakeisti savo nusistatymą, gali pabėgti iš tos "sudetinės", pa-galiau, gali numirti, testamentu reikalo nesutvarkę... Sausiai, kai pats palūkanų šaltinis atiduotas.

KOKS SKIRTUMAS TARP
VIENKARTINIO IR
"IŠBARSTYTO"
AUKOJIMO?

Kitas kritikas dar štai kaip samprotauja. Gera, sako, iš mi-lijono visuomeniniai reikalai kasmet gaus, sakysim, 5% palū-kanų, tai yra 50,000 dolerių. Tam tikslui reikia dabar iš kar-to pakloti visą milijoną. O kas iš to? 50,000 dolerių kas metai? Bet argi mums ne lengviau kas metai patiemis sudėti po 50,000 dolerių, negu iš karto dėti visą milijoną? Visuomeniniams rei-kalams juk tai bus visiškai tas pats, ar ne?

Taigi, kad ne. Visų pirma, iš milijono (iš fondo) gauti 50,000 kasmet būtų jau labai paprastas dalykas. Nebereiktų vargingų ir išlaidingų rinkliavų tai sumai surinkti. Tai labai svarbu. Iš karto visam milijonui surinkti gal pakaktų tik dukart tiek pas-tangų ir išlaidų, negu jų reikia 50-čiai tūkstančių surinkti. Na, gal triskart daugiau, bet tikrai ne dvidešimts kartų daugiau! Tai jau didelė fondo nauda.

Bet yra dar ir didesnė nauda. Darant "lietuviškai", per 20 me-tų po 50,000 tikrai būtų sudėtas milijonas, bet jis per tą laiką visas būtų ir išleistas, ir išdo 21-mais metais švilptų vėjas ly-giai žūniai, kaip ir pir-maisiais... O darant, anot Vaiž-ganto, "žydiškai", tai yra, pa-sistengus sudėti milijoną iš karto, per 20 metų galėtų būti sunaudotas toks pat milijonas, kaip ir pirmuoju atveju, bet už-tat ir po 20 metų pagrindinis, dabar sudėtas milijonas tebe-būtų ne tik nepaliestas, bet netgi pasirošęs ir toliau "aukoti ir aukoti" po kokias 50,000 kasmet, tegu tik bus kas tas jo "aukas" ima ir gerai naudoja! Tai jau labai didelė nauda. Tokia nauda, kuri rimtai gundo jos vardan dabar vieną kartą pakrapštyti kišenes giliau, negu paprastai.

Tačiau reikia prisiminti, kad kai čia kalbama apie "giliau", tai tas turi reikšti ne taip sau "bent kiek giliau", o visiškai rimtai: dvidešimt kartų giliau, negu paprastai...

Šis priminimas, galbūt, bus akstinas stabtelėti ir dar kartą pasvarstyti tokio fondo naudas ir nenaudas.

(Bus daugiau)

Kas Dirvos neskaito
— daug nustoja!

Paraginkit savo pažįstamus
užsiprenumeruoti DIRVĄ.

DAR TRYS VALANDOS NAKTIES (54)

DESZŲ ÁRVAY

Korp! Gintaras ruošia trečią meno parodą

Dail. J. Akstino ir V. Remeikos darbai jau Chicagoje

Ilona apėmė nerimas...

Ir Bartokas, apsilvilkęs chalatą, jau stovėjo prie bandymų stalo, kai Ilona grįžo.

-- Aš tikėjau, kad mano vieta jau senai užimta.

Bartokas žvilgtelėjo į laikrodį.

-- Dar keturios minutės.

-- Laikraščiai, -- klausė Ilona, slėpdama savo sumišimą, -- ar laikraščiai nieko nerašė apie profesorių Nyjersą?

-- Tik žinutę su pastaba: dėl priešvalstybinės veiklos, AVO terorą gretinti su kunigų viešpatavimu senajame Egipte prieš pusę metų dar buvo perdrąsu.

Rankas užsikibusi už chalato juostos, Ilona susimąsčiusi žiūrėjo, kaip ertio garai tirštėjo prie stiklinės aušintuvo sienos ir plonu, ryškiu spinduliu tekėjo į reakcijos mišinį.

-- Ar profesorius Nyjersas turėjo dukterį? -- paklausė ji.

-- Taip.

-- Kokio amžiaus?

-- Devyniolikos, ne daugiau.

Ilona nenorėjo tikėti savo nujaudimui.

-- Aš turiu dar šį tą paklausti: kaip vadinosi faraono Echnatono dukterė?

-- Echnatono, -- galvodamas kalbėjo Bartokas, -- Echnatonas, tai ne tas, taip, Echnatonas Jaunesnysis palaužė kunigijos galią; jis bus turėjęs keletą dukterų; žinomiausia jų, taip, tvirtai prileidžiama, kad ji buvusi Echnatono dukterė, yra Anches-es-Amun.

Ilona užmerkė akis, Echnatonas, ten rūsyje, tas klaidus balsas: Anches-es-Amun, faraono dukra, tave tėvas šaukia! Tai buvo profesorius Nyjersas!

-- Ką galvojate? -- paklausė Bartokas.

-- Dabar žinau, kad profesorius Nyjersas buvo tame pačiame kalėjime, kaip ir aš. Jis save laikė faraonu Echnatonu, AVO sargybinius jis vadino Amono kunigais ir netikrųjų dievų bernais.

-- Ar jis buvo pamišęs?

-- Tai sunku pasakyti. Jį vertė tikėti, kad jis bus nužudytas, ir tik prisipažinimas galįs išgelbėti jo gyvybę. Jie nuveda kalinius į kartuves, uždeda virvę ant

kaklo; o prieš tai į salę ateina dvasiškis.

-- Kunigas?

-- Taip, kunigas, apsilvilkęs sutana; tikras - netikras; to nežinoma. Kas lyg pamišęs neiškimba į ką nors kita, tą metodus palaužia. Kaip pamišusiam reikia tikėti į ką nors kita.

Bartokas stebėjo Iloną.

-- Jūs kalbate, lyg pati tai būtumėte pergyvenusi.

Ilona nieko neatsakė.

-- O kaip jūs visa tai ištvėrėte?

Ilona tylėjo. Ji negalėjo atsakyti, ji nežinojo; nežinojo net, ką kunigui pasakė; jis išlėkė iš celės, tartum užpultas; galbūt ji visai nieko nepasakė. Jis įsiutino ją su savo: gailėkis, išpažink ir amžinas gyvenimas. Ta pati eilė, kaip AVO metoduose, iki žodžio "amžinas" - tai ją įsiutino; ji visai nenorėjo, bet nervai tiesiog neišlaikė. Ji juk ir buvo kaip pamišusi, buvo į ką kita įsikibusi, kaip pamišusi tuo tikėdama.

Bartokas paslėpė savo rankas apsiausto kišenėse.

-- Kuo tamsta tikėjai? -- paklausė jis.

-- Substancija, aš tikiu, kad substancija gali būti izoliuota, pasakė Ilona ir, pagriebusi lėkštelę, nubėgo.

Ji atnešė ledą, kurį suskaldė į gabalėlius. Bartokas apdėjo jais stiklinį rutulį. Lempa ant bandymo stalo skleidė melsvą šviesą, ir smulkios profesoriaus rankos atrodė išblykusios, vaškinės, permatomos, jos priminė Ilonai jos motinos negyvas rankas. Ji net krūptelėjo, kai Bartokas paėmė jos ranką.

-- Jau vėlu, -- tarė jis, -- mes užšaldysime reakcijos mišinį.

Rutulys buvo uždarytas azoto atmosferoje. Ilona nunešė jį į šaldytuvą, ir Bartokas sustabdė ventiliatorių. Paskui jie sudėdė jo raštinėje. Sienos buvo iki lubų apkrautos chemijos vadovėliais ir metraščiais. Tomai skendo prieblandoje. Tik rašomojo stalo lempa degė. Bartokas ramiai stebėjo Iloną, lyg bandydamas kažką atspėti.

-- Kaip gerai, -- pradėjo jis, -- kaip gerai, kad chemines reakcijas galima užšaldyti.

-- Ne vien tik chemines.

-- Manote?

-- Reikia tik surasti tinkamas priemones.

-- Ne visose srityse reakcijos leidžiasi visam laikui nuslopintos.

-- Apie politiką nenoriu kalbėti.

-- Aš galvoju apie reakcijas, kurias kartais atpalaiduoja vietiniais pažvelgimas.

Ilona nieko neatsakė.

-- Arba pirmasis žvilgsnis, -- tęsė jis, -- panašiai, kaip einant per galeriją. Galima visus paveikslus praeiti arba juos stebėti, kol norima, jie tavęs nepaguos, ir staiga sustos, lyg žaibo kliudytas, prieš vieną paveikslą.

Ilona sėdėjo tylėdama.

-- Kodėl staiga tapote nekai? --

-- Anksčiau, -- tarė Ilona, -- anksčiau niekada su manimi taip nekalbėjote.

-- Reikėjo man senai tai padaryti.

Ilona apėmė nerimas.

-- Aš nuo pradžios tamsta žavėjaisi, -- kalbėjo jis, -- supraskite mane teisingai; ne vien gabumai mane nustebino, už juos teikiama pagyrimai, bet ne susižavėjimas.

Ilona buvo savo akis nukreipusi į kambario prieblandą, tačiau staiga patraukta šviesos, savo žvilgsnį nukreipė į Bartoko rankas, kurios gulėjo lempos apšviestame rate ant stalo. Bet jis pažiūrėjo į Iloną ir pasiteisino, kad negalys susižavėti moterimis, kurios žinojimą nešioja blankiuose veiduose ir su pieštuku bei užrašų knygele krūtinės kišenėse dengia savo krūtų akumą. Ir jis pasakė:

-- Norėjau daug kartų kalbėti su tamsta, kaip dabar, bet visada tai buvo tik monologai, ir pabaigoje jų atsisodavo tas pats klausimas, į kurį aš pats negalėdavau atsakyti. Paskaitų metu, kai tamsta būdavai savo laboratorijoje arba kur nors kitur, aš kalbėdavau mintimis su

Tik prieš trejetą metų Chicagoje įsikūrusi akademikų jūros skautų korporacija Gintaras spėjo užsirekomenduoti tikrai gražia kultūrine veikla, kiekvienus savo gyvavimo metus, be kita ko, atžymėdama lietuvių dailininkų meno parodų suruošimu. Prieš porą metų chicagiečiai turėjo progos pamatyti dail. Vytauto Igno kūrinius, pernai -- Freiburgo Ecole Des Arts et Metiers studijavusiųjų darbų, gi šių metų kovo mėn. 11 dieną Jaunimo Centre bus atidaryta dviejų jaunų Kanados lietuvių dailininkų

tamsta, ir tamsta negalėdavo duoti atsakymo į klausimą, ar tamsta tapsi mano žmona. -- Kodėl tamsta atsistojai?

Ilonai išėjus, Bartokas sėdėjo prie rašomo stalo. Priešais jį gulėjo jo naujojo mokslo darbo rezultatai... Jis neskaitė, lyg mūru apsupo jį prieblandoje, tomis ir metais surikiuoti anorganinės, organinės, analitinės, taikomosios ir teoretinės chemijos vadovėliai, juodai rūsios "Chemijos centrinio laikraščio" ir "Chemijos metraščių" eilės, kur vieną dieną bus ir Bartoko vardas. Tuo jis buvo tikras, bet negalėjo nusikratyti jausmo, kad jo gyvenimas praloštas. Vėlai po vidunakčio jis atidarė langą. Oras buvo labai rudeniškas. Migloje plaukė šviesios dėmės: elektros lempos naktį.

Migla dieną krito lietumi, o vakare viena moteris pareiškė laikraštininkams:

-- Mane ir mano vyrą areštavo 1949 gegužės 30. Tai buvo ryto valandomis. Jie ištraukė mus iš lovų, o kadangi arešto įsakymas lietuvių mūsų penkių mėnesių sūnų, ištempė iš lopšio ir jį. Vienas policininkas dingo su juo. Aš jį vėl tepamačiau tik po penkerių metų, kai buvau paleista.

Lijo ir naktį, o tai kas buvo po septynerių metų likę iš jos vyro ir kitų trijų kaltinamųjų, buvo lyjant ištraukta iš kalkių duobės; nes partijos centro komitetas buvo paskelbęs, kad esąs nutaręs:

"Kareiviai ir revoliucionieriai suteikia priklausančią paskutinę pagarbą tiems draugams, kurie praėjusių metų politinėse bylose nekaltai nuteisti ir nužudyti, bet partijos centro komiteto reabilituoti ir vėl įrašyti į partijos narių sąrašus..."

Lijo srovėmis.

(Antrosios dalies pabaiga)

-- Juozo Akstino ir Vytauto Remeikos -- sukurtų paveikslų paroda.

-- Kodėl pasirinkote kaip tik šiuos dailininkus? -- prie progos užklausiau korporacijos kultūrinės sekcijos vadovę Dalią Lukošūnaitę, bene daugiausia rūpesčių įdedančią į šių parodų rengimą.

-- Norime supažindinti lietuvių, (o taipgi ir amerikiečių) publiką su mūsų jaunesniųjų dailininkų kūryba. Skaitant populiariąją lietuvių spaudą, dažnai gali susidaryti įspūdis, kad mūsų visuomenė neatplėšiamai prisirišusi prie konservatyviųjų meno formų ir į modernųjį meną, kuriuo neišvengiamai visi jaunieji dailininkai yra užsikrėtę, žiūri su nepasitikėjimu arba net pašaipa. Iš arčiau pasižiūrėjus, neatrodo, kad tai būtų šimtaprocentinė tiesa. Visi dalyvavusieji pernai mūsų suruoštoje Freiburgo auklėtinių parodoje dailininkai didesne dalimi yra modernistai, negu taip vadinami realistai, vienok publika jais parodė tikrai didelį susidomėjimą. Kanadiečių, J. Akstino ir Vyt. Remeikos, kūrinius bematant išpiko.

Po parodos susilaukėme daug laiškų ir užklausimų iš žmonių, norinčių įsigyti šių dailininkų kūrinius, arba pageidaujančių išsamesnės jų parodos. Tai ir buvo vienas iš paskatinių šią parodą surengti, -- aiškino D. Lukošūnaitė.

Juozas Akstinas yra gimęs 1924 metais Lietuvoje. Tapybą studijavęs Freiburge pas dailininkus V. Vizgirdą ir A. Valešką. Šiuo metu gyvena ir dirba Montrealyje, Kanadoje. Yra ne kartą dalyvavęs grupinėse kanadiečių dailininkų parodose. Jo vieno kūrinių paroda, suruošta pernai Montrealyje, praėjo su dideliu pasisekimu.

Vytautas Remeika yra irgi Lietuvoje (1930) gimęs menininkas. Freiburge pas dailininkus V. Kasiulį, V. Jonyną ir A. Krivicką jis studijavo paišybą, o pas skulpt. Marčiulionienę ir J. Bakį -- keramiką. Nuo 1952 iki 1957 metų studijas tęsė Montrealyje, Ecole Des Be-

aux Arts. Dalyvavo keliose apžvalginėse parodose.

-- Ruošdami kasmet po parodą turėjote įgyti šioje srityje nemažą patirties. Kokie rūpesčiai daugiausia vargina rengėjus? -- vėl paklausiau Gintaro kultūrinės sekcijos vadovę.

-- Tenka nemažai nervuotis dėlto, kad veik visi dailininkai paveikslus į parodą pristato tik paskutinę minutę. Na, kad ir dabar. Paveiksai jau yra muštinėje, bet jų mums neduoda. Ir tai dėl vieno, rodos nereikšmingo, dalyko: jie buvo siųsti ne Čiurlionio Galerijos vardu, kuri yra amerikiečių pripažinta ir pas juos užregistruota, bet tiesiog į Jaunimo Centrą. Iš mūsų reikalauja apie penkis šimtus dolerių maito. Turėjome skubiai susisiekti su dailininkais, kad jie pristatytų atitinkamus pažymėjimus, jog yra dailininkai, jog jų darbai originalūs ir t.t. Jeigu laiku jų pažymėjimų negausim -- reikės maitą mokėti.

-- Nereikia taip galvot, -- įsiterpė Liudas Šleiny, dabartinis korporacijos Gintaras pirmininkas ir vienas iš steigėjų. -- Nueisim, ginčysimės, kovosim ir gaušim! -- Jis vyrukas pilnas optimizmo ir visada apsi-kroves devyniais darbais.

-- Mums gana sunku ir reklamą praveisti, -- tęsė toliau Dalia. -- Tenka parašyti krūvas individualių laiškų, nes spaudoje reklamoti neturim lešų, gi parodose surinktų aukų vos pakanka būtiniausioms išlaidoms padengti. Todėl ir džiaugiamės, jei į talką ateina koks spaudos žmogus.

-- Kokie Gintaro korporacijos kultūriniai užsimojimai numatomi artimoje ateityje?

-- Dar šį rudenį norime išleisti Liūnės Sūtemos poezijos antrąją knygą ir savo veiklos trijų metų sukaustuvinį metrašį. (Prašyčiau neužmiršti, kad visa tai atliekam šalia pagrindinio savo darbo, kuris yra galimai daugiau laiko skirti jaunųjų jūros skautų auklėjimui stovyklose, pramogose ir t.t.). Galvojame ir apie kelias kitas meno parodas, tačiau kol nieko konkretaus nepadaryta, nesigirsiu.

Korporacija Gintaras turi virš 50 narių. Neseniai įsikūrė jos skyrius Urbanoje, prie Illinois universiteto. Dabartinę valdybą sudaro: Liudas Šleiny (pirm.), Marija Gumbinaitė (sekr.), Vytautas Putris (tėvūnas), Benys Urbonas (laivūnas) ir Antanas Levanas (ižd.).

Dailininkų Juozo Akstino ir Vytauto Remeikos kūrinių paroda, kaip jau minėta, bus atidaryta šeštadienį, kovo 11 d., 7 val. vakare ir tęsis iki kito sekmadienio (kovo 19). Ją aplankyti bus galima ir šokiadieniais nuo 6 iki 9 val. vakaro.

kęst. reik.

DETROIT

Bendruomenės susirinkimas

L. B. Detroito apylinkės metinis susirinkimas šaukiamas kovo 12 d., 12 val. 15 min. Hispanos Unidos mažojoje salėje, 25 gatvė ir W. Vernor. Bus patiekta 1960 metų apyskaita ir renkama nauja valdyba. Prašome skaitlingai dalyvauti.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Visad šviesesnis, švelnesnis, labiau gaivinantis

Kadangi **STROH'S** yra Amerikoje vienintelis ugnim virtas alus!

ugnim verdant iki 2000° Stroh's alus duoda puikumo... padaro šviesesnį, švelnesnį, daugiau gaivinantį! Šiandien reikalauk Stroh's alaus bonkose, dėžutėse ar tiesiai iš krano jūsų mėgiamoj užiegoj.

Jums patiks

Stroh's

yra šviesesnis

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

Kazimieras Narakas ir Irena Montvilaitė sausio 14 d. susituokė Chicagoje, šv. Jurgio parap. bažnyčioje. Irena Montvilaitė priklauso daugeliui lietuvių draugijų ir reiškiasi dainavime.

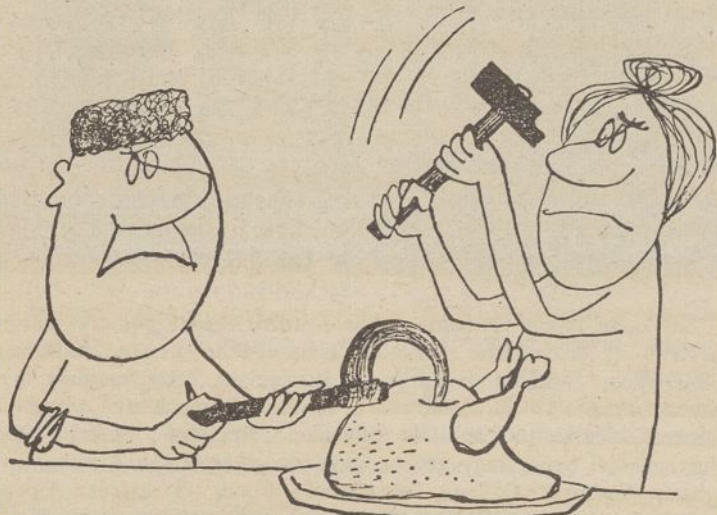
IŠ KAIRĖS IR DEŠINĖS

APIE LABAI RINTUS IR LINKSMUS GYVENIMO ĮVYKIUS

Redaguoja: TEISYBĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJA

KULTŪRINIS MAINIKAVIMAS

Plintant kultūrinio mainikavimo su kraštu idėjai ir didėjant kultūrmainių (dėkojam Jeronimui Cicėnui už naują terminą) skaičiui, negalime ir mes nuošaliai stovėti, tarytum skvernus prisimynę. Reikalas yra svarbus, tai gal čia praverstų ir mūsų kukli nuomonė bei patarimai.

Ką mes tuo tarpu galėtume tarybinei Lietuvai pasiūlyti? Kadangi jau pradžioj reikia gana stipriai užsirekomenduoti, mes siūlytume nuvežti į Vilnių svarbiausių koegzistentų ansamblį, kuris ten padarytų tikrai smogiama ispūdį. Juk neabejojame, kad ten mūsų tautiečiams būtų tikrai įdomu pamatyti tuos, kurie kadaise buvo pabėgėliai, tremtiniai, kovotojai, kentėtojai, buržuaziniai nacionalistai, tautos atplaišos ir atgyvenos, o dabar vėl atsimainė į tarybinius ambasadorius.

O ką mes už tai mainais gautume? Norime tikėti, kad po didelio pasisekimo grįždami į New Yorką, čia mūsų atstovai parsivežtų bent jau pagrindinius tarybinio gyvenimo reikmenis — kūrį ir pjautuvą amerikoniškam kalakutui valgyti. Ir tik įsivaizduokite, kaip jau pirmąją turkės dieną mums puikiai pavyktų suderinti buržuazinį turinį su tarybine forma, neatsisakant pagrindinių savo idealų!

Šitaip palengva ir nuosekliai pradėjus, vėliau jau būtų galima išsimainyti amerikoniškus batus į kolchozinių nagines, dolerius į rublius, niekingą buržuazinį pasą į kiaulių šėrėjo diplomą ir prakeiktą kapitalistinę vergiją į tarybinę "Laisvę". Gal tikrai beatniko barzdos nereikėtų mainyti į visasąjunginę kacapo barzdą, nes jos vis tiek labai panašios.

Taigi pirmyn, jaunieji pirmūnai!

KALBOS KRAITELĖ

Žodžio AŠ taisyklingas vartojimas

Kaikurie tautiečiai, susirūpinę lietuvių kalbos grynumu, jau keletą kartų laiškuose mus klausia, ar savęs apsičiulbėjimus, taip dažnai girdimas žodis aš, yra tikrai lietuviškas.

Remdamiesi mūsų žymesniųjų kalbos mokovų autoritetu, skrupulingiems savo skaitytoms galime čia drąsiai patvirtinti, kad jų minimas žodelis daugeliu atvejų yra lietuviškas, nes už jo vartotoją bei kartotoją. Žodis aš mūsų kalboj jau iš seno užima tiesiog pirmąją vietą ir įgudusio kalbėtojo lūpose gali pilnai pakeisti tokus žmogų kuklinančius niekinius įvardžius, kaip mes, jūs, jie ar jos.

Pavyzdžiui, ten, kur rusai sakydavo: "Mes, Imperatorius Aleksandras Trečiasis"... taisyklingai kalbą lietuvis būtų tarsi "Aš, Bonifacijus Kriukauskas, Buvęs Trečiosios Nuovados Viršininkas ir t.t."

Šia proga verta įsidėmėti, kad daugelis senesniųjų žodžių aš vartojimo formų mūsų kasdieninėj kalboj jau seniai išnyko, ir šandien visai negirdimi tokie archaiški posakiai, kaip - "Aš apie šį dalyką nieko nežinau... Aš L. Enciklopedijoje fotografijos dar nenusipelniau... Aš atsiprašau... Aš esu kaltas... Aš sutinku su jūsų nuomone..."

Šių kerėpliškų kalbėjimo formų vietoj mūsų spaudoj ir atsiminimų literatūroj dabar jau užtinkame daugybę lankščiausių naujų gyvosios kalbos sakinių, kur stilingai pavartotas žodelytis aš nauju spindėjimu papuošia ne tikrai kūrinį, bet ir patį autorių. Antai, mes vis dažniau gausime pasigėrėti netgi tokiais nepamėgdžiojimo stiliaus deimantais:

"Aš buvau numatytas Ministeriu Pirmininku. Aš jau 1918 m. išpėjau tautą, kad 1940 m. prarasim Nepriklausomybę. Aš pirmas ėmiausi iniciatyvos ir ėmiau vadovauti pagrindiniam judėjimui. Aš, tik rizikuodamas savo gyvybe, pasitraukiau į užsienį. Aš pradėjau rašyti pirmuosius eilėraščius dar gulėdamas lopšelyje, pasivilgęs pirštą į pieno buteliuką."

O žodžiu ar raštu kalbant apie didžiulius mūsų tautos asmenybes, žodelį aš patartina pavartoti bent keturis kartus tam pačiam sakiniui, nes tik tuo būdu galima tiksliai išreikšti savo pagrindinę mintį. Pradedantiems kūrėjams mes drįstume pasiūlyti kad ir tokį kuklų pavyzdį:

"Tumas Vaižgantas yra vienas

Irvis Nemaronis

NORĖČIAU PRIKELTI

Norėčiau prikelti nors vieną senelį,
Prikelti iš tėvynės kapų milžinų,
Parodyt seneliui nors vieną sūnelį,
Nušertą konjakais, alumi ir džinu.

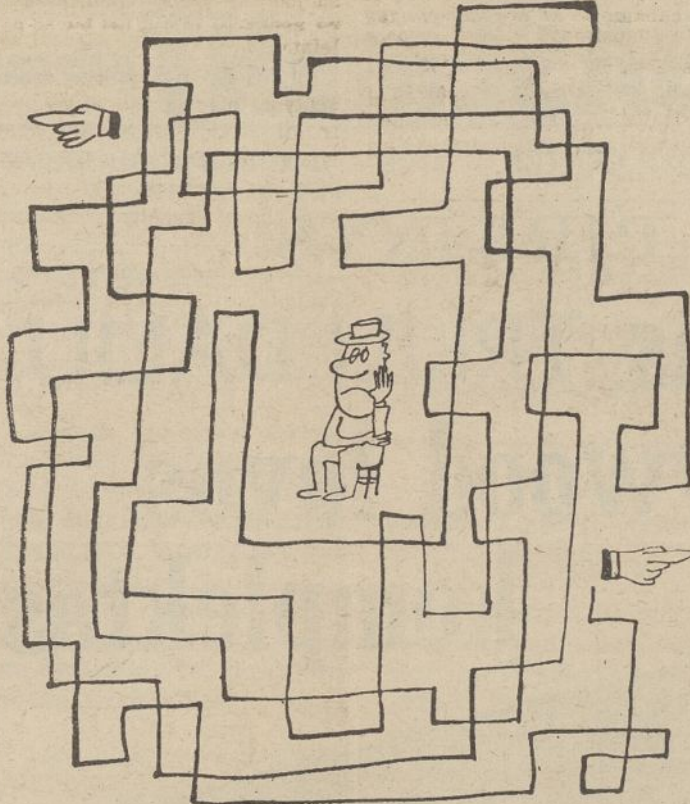
Senelis, iš kalno ant žirgo išjojęs,
Vanotų mūs priešus, graudentų draugus,
Sūnelis, tų priešų pro sapną bijojęs,
Kilotų už laisvę midučio ragus.

Ir lietūs žodeliai, kaip lietūs pratrūkė,
Kaip liejas šaltinio šventoji srovė,
Kiek vargom nevalgę, negėrę, nerūkė,
Kas vakar dar buvęs, kas šiandien esmi.

Ir laime nušvistų blakstienai užtinę,
Pakiltų mūs gretos su giesme garsia, -
Papuostų žvaigždėlė sūnelio krūtinę,
O širdį uždegtų senovės dvasia.

Ir jeigu pro dūmą, grėsmingą ir rūstų,
Išauštų gimtinei rytojūs šviesus, -
Sūnelis senelį vėl žemėn įgrūstų
Ir vienas valdytų visus.

APOKALIPSINIAI REGĖJIMAI

Rašytojas Jurgis Gliuda, užkopus į Parnaso kalną ir nuo jo viršūnės apsidairęs ir rytus ir vakarus, šiomis dienomis savo straipsny "Esmė ir siluetai" mums apreiškė tikrai nepaprastai baisius regėjimus.

Pagal jį, "miriadai izmų, kaip uodai lietingą dieną, apniko Parnasą". Mūsų dailėje jaučiamas "geltonojo velnio kvėpavimas" ir "žiedai nepaliekia aromato..." Mūsų prozoj ir poezijoj "nuosaukus patriotizmas jau tėra apvytęs žiedas".

"Lietuviai partizanai kastruojami..." Vakary horizontą, kaip

šviesiausių mūsų tautinio atgimimo laikotarpio atstovų. Kai jis dėstė Vytauto Didžiojo Universitete, aš jau buvau savo korespondencijom iš provincijos prasiveržęs į pirmasias mūsų kultūrininkų eiles, nes aš intuityviai pajutau, kad manėje yra toks aš, kurio polėkių neturiu teisės savyje slopinti, kad aš nebūčiau apkaltintas būsinių kartų, ko aš, būdamas iš prigimties gabus, ryžtingas, jautrus ir pilnas natūralios išminties, nebūčiau galėjęs sau atleisti."

smala, užliejo "maištaujanti" beatnykų karta, Pulgis Andriusis paskelbė "lietuvišką pasluttimą", o trečioji karta, kaip didelė mįslė, jau stovi ant slenksčio. Gi "ties praeities ir ateities riba stovime mes, nelaiminga šios dienos karta, perkirsta pusiau..."

Žinoma, tai labai baisu! Taip baisu, kad net pats autorius, išsigandęs savo sukurto vaizdo, ima visiškąj desperacijoj garsiai šaukti į tamsą:

"Ar liks ateičiai svetur gyvenančios kartos palikimas? Ar liks ateičiai palikimas, kuris kuriamas po baisiu išnykimo svetur ženklų... Ar tie perkirstos kartos intelektualinio gyvenimo reiškiniai nerodo mums, kad jau ne tik mūsų karta, bet ir visa tauta įžengė į savo šermenis?"

Išgirdę tokias apokaliptines dūdas, mes irgi buvome užšokę ant garažo stogo, bet įdėmiau apsižvalgę, pamatėme tik vieną mūsų laureatų, bandantį savo naujo automobilio signalą. Vadinasi, galime gerbiama rašytoją tuo tarpu nuraminti.

Svetur gyvenančios kartos (taigi ir straipsnio autoriaus) palikimas tikrai išliks ateičiai, nes jis yra surašytas popieriuje, o

MOTERIS IR VYRAS

Iki šiol dažnai pasitaikydavo, kad kaikurie nesaikingi svečiuose nugėrę trumparegiai, nesugebėdami moksliskai atskirti vyro nuo moters, imdavo bučiuoti barzdotą šeimininką, begėdiškai kuždėdamas į ausį tai, ką buvo skyrę slapta pasakyti tik jo žmonai. Tokiem nesupratimam išvengti, dr. M. Paplauskienė - Ramūnienė dabar išspausdino rimtą studiją, kurioje lyčių skirtumus jau mums tikrai išdėsto kaip ant delno.

"Moteriškas pradas -- tarp kitko rašo ten daktarė -- yra pasyvus, laukiantis. Vyriškas pradas aktyvus, veikiantysis, ieškas, žadinantis... Vyriškas pradas pratęs veikti ir todėl jam daug sunkiau laukti, kol įvykiai išsivystys..."

Liemens ir rankų judesiai pas vyrą nukreipti iš centro į šoną... Pas moterį jie nukreipti į cen-

trą: artimoj aplinkoj daiktus saugoti... Vyro vertikalinė kaktos raukšlė, sučiuptos lūpos, primerkto akys reiškia dvasinės energijos sukaupimą į vieną svarbiausią tašką... Vyro valingas veržimasis į veikimą. Moters kūno išraiška savy išsintis, ramus pilnumas... Moteris kalba švelnesniu ir melodingesniu balsu... O... a... oi!"

Be visų tų naudingų žinių, autorė savo veikale ištarė ir mums labai priimtina pagrindinę tiesą, kad - "kūnas apsprendžia jausmą, mąstyseną ir pažūrą į būitį".

Nuoširdus ačiū! Dabar žinome.

Mokslai yra dviejų rūšių: vieni jų tamsuolį veda į šviesą, o kiti - didžiai šviesų žmogų sugundo žengti į tamsą.

Thomas Moore

Pabūkit mano teisėjais!

Iš anksto prašau atleisti, kad čia viešumon keliu, palyginamai, nesvarbų reikalą, liečiantį tikrai kelis asmenis, nes manau, kad ir mažuos dalykuos turi būti didelė teisybė.

Giliai sielodamiesi mūsų kultūros reikalais, mažas būrelis labiau pasiturinčių tautiečių prieš kelis mėnesius sumetėm 928 dolerius kuriam nors žymesniai kūdėjui paremti ir jo

kūriniams išleisti. To fondelio valdytoju tada vienbalsiai buvau išrinktas aš. Nors per visą šį laiką veikiau nepaprastai uoliai ir sąžiningai, paskutiniam mūsų susirinkime buvau savo buvusių draugų bjauriai apkaltintas ir

(Nukelta į 6 psl.)

kaip žinome, popierius išsilaiko net ilgiau, negu jama išklostytas menas.

Lietuvių tauta, jau ne kartą istorijoj marinta svetimųjų, visai nesirengia žūti ir savųjų iš anksto pelenais barstoma. Taigi net patartume be reikalo varpais neskambinti ir į gyvos tautos šermenis mūsų nekviešti. Užuo išgąstingai lakstę su plėvėsuojančiom kelnėm rankose, to paties autoriaus pirmesniais žodžiais tariant, geriau -- "Taisykime Viešpačiui kelią. Gal tuo keliu ateis į mus išelvių kartos žydėjimas, iš kurio žiedų bus ir vaisių."

PASKUTINIS TREMTINIO KENTĖJIMŲ ATDŪSIS

-- Tavo balso šaukiamas, išvaikščiojau daugelį Europos kaimų ir miestų, pusalkanis lindėjau niūriose tremtinių stovyklose, pakol atklydau į šį tolimą užjūrio kraštą.

(Pr. Alšėno "Maži žodžiai")

NAUJASIS VEIDAS

Jaunosios kartos atstovas: "Argi mes neturime savo veido? Tai įžaidimas! Mes jį turime, ir net charakteringą, tik mūsų senoji karta, vis nukreipusi savo akis į negyvą praeitį, nesugeba ar nenori jo įžiūrėti".

(Iš kalbos studentų susirinkime)

Iš kairės ir dešinės...

PABŪKIT MANO TEISĖJAI!

(Atkelta iš 5psl.)

suniekintas dėl veiklos apyskaitos, kuri yra visiškai tikra ir paremta nesuklastotais parašais patvirtintom sąskaitom.

A P Y S K A I T A

1. Per steigiamąjį susirinkimą suaukota \$928.00
2. Fondo steigėjų pavaišinimui tą pat vakarą išleista \$138.00
3. Mano kelionė iš New Yorko į Chicago kūrėjo ieškoti su nakvyne viešbuty ir kūrėjo pavaišinimu \$143.00
4. Mano ir dviejų ekspertų kelionė į Chicago kūriniui parinkti ir įvertinti \$320.00
5. Nusifotografavimas su kūrėju .....\$ 5.00
6. Tautinė lėlė ir gintariniai karoliai, ta proga įteikti mums palankaus senatoriaus žmonai Lietuvos vardui pagarsinti \$ 72.00
7. Už prakalbos parašymą žurnalistui sumokėta .....\$ 3.00

Iš viso išleista: \$681.00

Kasoj kūrėjui liko: \$147.00

Taip nenupešnytai nukentėjęs šitinkinau, kad tremties sąlygose betkuriam idealistui jau neįmanoma ką nors didesnio nuveikti. Šia proga atsižegnodamas visokių kultūrinių darbų, tenoriu tik-tai krikščioniškai tarti paskutinį žodį savo niekintojams:

"Broliai ir vienos motinėls vaikai, neraičiokime, tarytum kokię piemenys, žmonių akivaizdoj viens kito į dirbtiną purvyną!"

A.L.
Buv. Fondelio Pirmininkas
New York, N.Y.

PASTOVIAUSIOS TREMTIES DIENŲ VERTYBĖS

Yra klaidingai manančių ir kitus įtikinėjusių, kad brangiausios ir pastoviausios tremties gyvenimo vertybės yra mūsų literatūros, muzikos ar dailės kūrinių bei mūsų mokslininkų veikalai. Tai gryna nesąmonė, nes daugelis šių dalykų jau pirmąją savaitę po sukūrimo nueina užmarštin ir pakeičiami kitais. O iš tikrųjų pastoviausios brangybės yra Free Europe pirminkas ir veikėjai, Voice of America darbuotojai, aukščiausi Bendruomenės, Lituanistikos ir kitų Institutų vadai, partijų va-

dovaujantieji veiksniai, Ansamblių vadovai ir iškilmingų minėjimų prakalbininkai.

Jau beveik dešimt metų, kaip jie vis tie patys, tad yra tvirtos vilties, kad tikrai juos ir būsimom kartom paliksime.

Gerbime save tiek, kad joks bendruomenės pirminkas niekad nedrįstu prie tavęs prisitarti ir paprašyti nario mokesčio.

Tegul per amžius šviečia mums viliojanti laisvės saulutė,

BOSTONO LIETUVIŲ ŽINIOS

Tautinės Sąjungos Bostono skyriaus naujoji valdyba, vadovaujama inž. Juozo Dažio, apėmė garbės pirmininką Joną Kasmauską ir su juo aptarė aktualius Tautinės Sąjungos reikalus. J. Kasmauskas palinkėjo valdybai geriausios kloties ir pažadėjo visokeriopą paramą.

Inž. Aleksandras Čepikas, čia gimęs lietuvis, aktyvus sandarietis, ALTO narys Bostone, organizuoja ekskursiją į Lietuvą.

Mass. valstijos senatės gražiai paminėjo Lietuvos Nepriklausomybę. Senato pirmininkas John Powers specialiai pasakė kalbą atidarydamas posėdį. Senate invokaciją atliko prel. Pr. Jūras. Senato posėdį dalyvavo nemaža ir lietuvių.

Vasario 16 d. minėjime, kurį ruošė ALT skyrius Bostone, surinkta \$1615.00.

tegaivina ir teaugina ji mus tokius, kokie esame: su kreivomis šaknimis, storu limeniu ir įvairiaspalviais žiedeliais velnio (iš veikėjo prakalbos)

"FLUXUS"

Mūsų prenumeratoriai teiraujasi, ką reiškia žodis "Fluxus" to tariai būsimam kultūriniam žurnalo pavadinimas.

Mūsų filologas aiškina, kad šiame viename žodyje telpa dvi reikšmės: žurnalo tikslas ir vedamoji linija f..., o būsimasis redaktoriaus gyvenimas - luxus.

Tai mažiausia suma iš visų praėjusių rinkliavų. Bostono inžinieriai ir architektai vieni sudėjo \$340.00.

Lietuvių Mokytojų Draugijos valdyba šaukia narių susirinkimą kovo 5 d., 3 val. p. p. Tautinės Sąjungos namuose. Visus mokytojus kviečia dalyvauti. Bus ir vakarienė.

Poetas Juozas Mikuckis, pavišėjęs keletą dienų Bostone, išvyko atgal į Baltimorę.

Lietuvos Nepriklausomam Fondui auکوjo:

Jonas Adomonis — \$25, E. Cibas — \$10, A. Bačiulis — \$7. Po \$5.00 auکوjo: Dr. V. Čepas, Br. Bajerčius, Vl. Mickūnas, P. Vaičaitis, A. Puskepalaitis, K. Dusevičius, A. Andriulionis, X. Y., Mykolas Miklošius.

Po \$3.00 auکوjo T. Janukėnas, T. Stankūnaitė, V. Izbickas, D. Nikolskis.

Po \$2.00 auکوjo: Br. Makaitis, V. Kapočius, J. Brunotas.

Aukos siųsti Bostono atstovybės kasininkui Romui Jasiūnui — 253 Gold St., So. Boston, Mass.

JAV Lietuvių Bendruomenės Naujosios Anglijos Rinkiminė Komisija sudaryta iš šių asmenų: pirm. — Mockus Kazimieras, vicepirm. — Cibas Edmundas, sekret. — Kapočius Juozas, nariai: Končius Ignas ir Sonda Jackus.

Rinkiminės Komisijos kaip ir Apygardos Valdybos

Jau kuris laikas Putname veikia lietuvių seselių įsteigtas moksleivėms ir studentėms mergaičių bendrabutis, kuriame duodamas lietuviškas, religinis ir kultūrinis auklėjimas. Pragyvenimas mėnesiui kainuoja 45 dol. Bendrabučio adresas: Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn. Dėl informacijos kreiptis į seserį Paulę. Nuotrukoje: bendrabuty gyvenančios studentės išpildo meninę programą Annhurst College, Woodstock, Conn. Iš kairės: Aldona Kvietkauskaitė, - Elizabeth, N.J., Aušra Domeikaitė - Fairfield, Conn., Marija Eidukevičiūtė - London, Kanada, Genovaitė Nutautaitė - Woodhaven, N.Y.

būstinė: 35- W. Broadway, So. Boston 27, Mass. Telef.: AN 8-5040.

JAV Liet. Bendruomenės Naujosios Anglijos Rinkiminei Komisijai priklauso: Connecticut, Maine, Massachusetts, New Hampshire, Rhode Islando ir Vermonto valstybėse gyvenantieji lietuviai.

Į Tarybą kandidatų sąrašus, pasirašius 10 rinkėjų, prašom siųsti Rinkiminei Komisijai. Kandidatai yra statomi tik iš minėtose valstybėse gyvenančių lietuvių ir ne jaunesnių, kaip 21 metų. Rinkėjais gali būti visi, kuriems jau suėjo 18 metų.

Mirė Juozas Arlauskas, vienas iš nuosaikusių vyresniosios kartos veikėjų. Juozas Arlauskas priklausė ar vadovavo SLA, Sandarai, Liet. Pil. D-jos valdyboje, ALT, BALF ir kt.

Korp! Neo Lithuania valdyba sudarė savo veiklos planą. Turi gražiausių norų vystyti glaudesnę bendradarbiavimą su Bostono akademiniu jaunimu. Numatoma surengti finis semestri su gražia programa. Vasarą ruoš iškilas, rengs jaunimo literatūrinis bei meninis konkursas.

Į Korporacijos eiles jau yra įsijungęs būrelis gražaus akademinio jaunimo: V. Čepaitė, G. Malėnaitė, V. Makaitytė, J. Rautkys, Laukys, Svilas ir k. Baigiantieji šiais metais vidurines mokyklas ir norintieji toliau mokyti, kviečiami įsijungti į Neo Lithuania eiles.

Korp. valdybą sudaro:

pirm. Br. Makaitis, sekr. T. Janukėnas, išd. T. Stankūnaitė. Artimiausiu laiku valdyba numato kvieisti tėvūnį. Pareiškimai įstoti į Korporaciją gaunami pas sekretorių: 161 I St., So. Boston, Mass.

Onos Ivaškienės tautinių šokių sambūrį pakvietė koncertuoti į St. Catherines, Ont., rugpjūčio 5 d.

Mečys Kavaliauskas, jaunas visiems lietuviškiems reikalams, remiąs kiekvieną gerą lietuvišką veiklą, jau gerokai yra prasimušęs prekyboje. Jo firma MKV didelė daly N. Anglijos atstovauja Andriulio sūrius, kurie turi didelį pasisekimą. Jis yra atstovas įvairių importuotų maisto produktų. Vokiškų dešrų, kumpių, uogienių. Šveicariškų saldainių ir k. Jis aptarnauja šiais produktais per 100 krautuvų.

Boston Instrument, Inc., Jono Kasmausko sukurta įmonė, kuri per keliasdešimt metų gamina medicinos špricus, numato pasistatyti savo patalpas netoli Bostono. Šiuo metu Jonas Kasmauskas tam reikalui projektuoja pastatą. Įmonei vadovauja jo sūnus John J. Kas.

KAS DIRVOS NESKAITO DAUG NUSTOJA!

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Eagle Stamps

the **MAY** co's

DOWNTOWN — PUBLIC SQUARE

NOW **3**

visada padidina sutaupas

BASEMENT stores

CEDAR CENTER — RIDE AND RIDGEWOOD DRIVE

VISAI NAUJAS PIRKINYS!

Pilnas TRIJŲ DALIŲ Hollywood lovos komplektas

Mokėjimo terminai gali būti sutarti
NEREIKIA ĮMOKĖJIMO

- Vidurinis matracas
- Atitinkanti spiruoklinė dalis
- Galinė lenta

Jūs metais galvojote pirkti miegojimui patogumą, taigi dabar ateikite ir sutaupykite! Ateikite pažiūrėti puikų lovos komplektą, įskaitant vidurinę matracą, atitinkančią spiruoklinę dalį ir galinę lentą. Ateikite dabar... pirkite ir sutaupykite!

Paštu ir telefonu užsakymai priimami... šaukit CH 1-3070

39⁹⁰ KOMP. LEKTAS

BASEMENT BEDDING DEPARTMENT... THE MAY COMPANY, ALL 3 STORES

dovanos ★

★ **taupytojams**

SAUSIO IR VASARIO MENESIAIS

PADEJUS \$500.00 AR DAUGIAU

5 1/4% mokame už ilgalaikės taupymais!

KAS DU MEN. DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS.

DARBO VALANDOS:

pirm. 9 iki 8 v. v.
antr. 9 iki 5 v. v.
trečiad. — uždaryta
ketv. 9 iki 5 v. v.
penkt. 9 iki 5 v. v.
šešt. 9 iki 1 v. p.p.

JOSEPH F. GRIBASKAS, vadėjas

ST. ANTHONY SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

1447 S. 49th COURT, CICERO 50, ILL./BI 2-1397, TO 3-8131

CLEVELANDE ir apylinkėse

• LB Clevelando I-os apyl. metinis susirinkimas įvyks kovo 26 d., 11:30 val. (po liet. pamaldų) Lietuvių svetainėje. Darbotvarkėje — apylinkės valdybos apyskai. tiniai pranešimai, kontrolės komisijos pranešimai, valdybos ir kontrolės komisijos rinkimai, kiti svarbūs valdybos pranešimai ir t.t. Visi kviečiami dalyvauti.

Kas dar neužsimokėjo LB solidarumo mokesčio, prašome tai atlikti. Primename, kad LB Tarybos rinkimuose galės dalyvauti užsimokėję LB solidarumo įnašą apylinkėi.

Apylinkės valdybai ir kontrolės komisijai rinkti rinkiminę komisiją sudaro:

J. Mikonis — pirm., V. Kasperavičiūtė, G. Gudėnas ir Z. Tarutis.

• Clevelando skautės ir skautai visus kviečia į tradicinę Kaziuko mugę, kuri įvyks kovo 12 d., 11:30 val. ryto. Mugėje veiks valgykla (apatinėje salėje) su šiltais lietuviškais valgiais, saldumynais ir gaivinančiais gėrimais. Viršuje bus daug stalų su įvairiausiais skaučių padarytais rankdarbiais, medauninkais, saldainiais ir kt.

5 val. vak. bus scenos vaizdelis "Subatvakarėlis" paruoštas Z. Peckaus. Vaizdelis labai linksmas ir nuotaikingas, vaizduojas jaunimo gyvenimą. Bus taip pat ir kiti programos įvairumai. Prašom visus, senus ir jaunus atvykti. Visiems bus įdomu praleisti sekmadienio popietę skautiškoje nuotaikoje.

Ilgai laukta staigmena!

Po trijų metų Electrolux šeima susilaukė vėl naujos staigmenos. Tai naujasis "G" automatiškas luksusinis modelis, su visom šių dienų technikos tobulybėm.

Šis valytuvo modelis jau parduodamas nuo kovo 1 dienos. Jeigu dar ir nematytumėt įsigyti, tai bent pamatyti tikrai verta.

Firmos atstovas H. Stasas visuomet pasiruošęs jus su šia technikos tobulybe su p a žindyti. Skambinkite IV 6-2111. (28, 30)

BALTIMORE

Lietuvių Bendruomenės veikla

Baltimoriečiai šį sekmadienį, kovo 12 d., 4 val. po piet, renkasi Lietuvių salėje išlaudyti apylinkės valdybos pranešimo, kas nuveikta per pėreitus metus, kokios problemos kyla tolimesnėje veikloje, ir išrinkti, arba teisingiau pasakius prašyti, kad kas nors suiktų dirbti valdyboje sekančioms metams. Mat, amerikonišku tempu skubant uždirbti daugiau dolerių, visi jau labai užimti ir maža beatsiranda pasišventelių, kurie suiktų darbuotis ir rūpintis bendruomenės reikalais. Ir ne tik darbuotis be atlyginimo, bet dar pridėdant ir savo pinigų, nes nemažai išlaidų susidaro bevažinėjant, besikalbant telefonu, besusirašinėjant, kurių niekas neskaičiuoja ir niekas neatlygina.

Šiais metais Baltimorės apylinkės valdyba, vadovaujama inž. Vytauto Volerto, labai daug nudirbo. Pirmiausia, Velykų pirmą dieną buvo suruoštas jaunimo vakaras. Vėliau įvyko liūdnu birželio mėn. įvykių minėjimas Marylando sostinėje Anapolyje. Ten, Seimelio rūmuose (State House), įvyko iškilmingas posėdis, taip pat apeigos prie Lietuvos žuolės, kurs buvo pasodintas 1934 metais tų rūmų sodelyje. Dabar jis jau yra didelis medis. Po iškilmių sode pašokta tautinių šokių.

Toliau, ankstyvą rudenį, apylinkės valdyba suruošė gražų koncertą su solistėmis Bičkienė ir Mastienė. Spalio 22 d. buvo pakviestas Philadelphiajos Tautinis ansamblis su solistėmis, smuikininke Pumpolyte ir soprano Matišaityte, chorui vadovaujant Kauliniui.

Liet. kariuomenės ir žalgirio mūšio sukaktį minint, kurią ruošė apylinkės valdyba kartu su Ramovės Baltimorės skyriumi, buvo pakviestas baritonas Arnoldas Vokietaitis, stipraus balso ir didelių vaidybinių gabumų artistas. Gruodžio pradžioje įvyko prof. Salio pa-

Detroito Vilijos draugovės skautės ruošiasi Kaziuko mugėi. Iš kairės: Danutė Miškinytė, Ramutė Misiūnaitė, Gailutė Anužytė, Marytė Sukauskaitė, Vita Bulgarytė.

J. Gaižučio nuotrauka

Quik Auto Service, Inc.

1304 East 9 Str. Tel. TO 1-1673

Vietinių ir užsieninių automobilių taisymas. Visų rūšių mechaninis ir "Auto Body" taisymas, gerai išbaigtas — garantuotas dažymas Prano Grigonio priežiūroje.

Jei jūsų mašiną reikia taisyti, ilgiau nelaukit ir susitaisykit dabar, kada dar galite gauti nuolaidą.

EAST CLEVELAND - EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

LIETUVIŲ KLUBAS

ir SVETAINĖ

Lietuvių Svetainėje renkite lietuviškus parengimus, o poilsį praleiskite tarp savųjų Klube.

— Cleveland —

6835 Superior Avenue

EX 1-1143

J. A. V. LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS CLEVELANDO I APYLINKĖS

Teatro "VAIDILA"

PREMJERA

"ŽMOGUS KURĮ UŽMUŠIAU"

MAURICE ROSTAND trijų veiksmų drama su prologu.

1961 M. KOVO MĖN. 18 D.

Dalyvauja: Z. Dučmanas, J. Gailiūšytė, V. Gatautis, J. Kazėnas, D. Mackialienė, V. Plečkaitis, E. Skujeniekas, V. Žilionytė.

Režisiorius — I. GATAUTIS.

Dekoracijos — Dail. V. RAULINAČIO.

Bilietai — \$2.50, \$2.00 ir \$1.50 gaunami iš anksto pas Pirmosios Apylinkės Valdybos narius ir vaidinimo dieną prie įėjimo.

Po vaidinimo veiks bufetas su užkandžiais ir gėrimais.

Pradžia — punktualiai 7:30 valandą vak. LIETUVIŲ SALĖJE.

OMAHOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Nepriklausomybės šventės minėjimas

Lietuvos Nepriklausomybės sukakties minėjimas Omahoje įvyko vasario 19 d. Tą dieną Nebraskos gub. Fank B. Morrison paskelbė Lietuvos dieną.

Patį minėjimą pradėjome pamaldomis šv. Antano parapijos bažnyčioje, kur šventei pritaikytą pamokslą pasakė kun. dek. Tautkus. 12:30 per radijo stotį KOOO buvo perduotas lietuviškos muzikos pusvalandis amerikiečiams. Pusvalandžiui žodžius parašė J. Šarka jun., tekstą įkalbėjo A. Cigleris. Techniškai pusvalandžio darbą atliko A. Pocevičius.

Gera parašytas ir puikiai interpretuotas tekstas deka, nepajėgė atsverti pačios muzikinės pusvalandžio dalies. Maždaug pusė pasirinktųjų plodštelų amerikiečiui klausytojui buvo ir nubodi ir techniškai blogai atlikta. Tas gerokai sumažino pačią pusvalandžio vertę.

3 val. Indian Hill mokyklos salėje įvyko pati iškil-

skaita: Lietuvių kalba pavergtoj Lietuvoj.

Vasario 16 minint vėl buvo pakviestas Philadelphiajos choras su solistėmis. Jis dainavo iš vakaro per banketą ir kitą dieną per iškilmingą posėdį.

Apylinkės valdyba šiemet įregistravo 410 narių ir surinko 430 dol. solidarumo mokesčio, kurių 215 dol. išsiuntė centro valdybai. Tėnka padėkoti apylinkės valdybai už gražų pasidarbavimą lietuviškam reikalui ir palinkėti, kad ir naujai išrinktai valdybai Dievas duotų jėgų nemažiau nudirbti.

K. Pažemėnas

Paukštytė ir Danilevičius, Rasa ir Laimutis Degučiai, Daiva Valaitytė ir Saigūnas Degutis Marquette Parke Chicagoje, parengime atlieka žaidimą "Bitutė pilkoji".

Z. Degučio nuotrauka

suprato.

Minėjimas pradėtas JAV himnu, kuri sugiedojė J. Šarkaitė, ir baigtas Lietuvos himnu atliktu muz. Br. Jonušo vedamo Omahos lietuvių choro.

Lietuvos vadavimo reikalingas abu fonai surinko arti 600 dolerių.

CHICAGO

Te skamba mūsų dainos...

Nešdamas sunkų vergijos jungą tautietis pavergtose tėvynėje ju lengvina daina. Ir kituose kraštuose gyvenamas tautietis stiprina lietuvišką dviasį skambančią dainą. Kol lietuviška daina skambės mūsų lūpose, tol mūsų tauta bus gyva.

Lietuvių Mokytojų Sąjunga savo jėgas auksia, kad jaunoji karta nenutoltų nuo lietuviško kamieno. Matydama visus rūpesčius ir trūkumus, negali nurimti. Šiuo metu lietuviai mokytojai sunkiai pergyvena lietuviškų vadovėlių trūkumą liuanistikos mokyklose. Jei ir toliau tokiu tempu eis vadovėlių spausdinimas, mes niekuomet negalėsime laikytis nustatytos programos. Mokytojo darbas mokykloje nebus našus.

LMS rengia koncertą, kad gautas pelnas paskatintų vadovėlių išleidimą. To koncerto pasisekimas priklausys nuo lietuviškos visuomenės. Jei gausiai atsilankys į rengiamą koncertą, greičiau aprūpins lietuviškas mokyklas vadovėliais. Neprašome pinigų nemokamai, norime jums už juos atsisteisti gražia daina. Štai truputis informacijų.

Koncertas vyks Chicagoje, kovo 12 d., 3 val. 30 min. po pietų, Jaunimo Centre (56 gatvė ir Claremont). Koncertas turės 2 dalis — klasikinę ir tautinę. Pirmąją dalį atliks solistai: A. Druktenytė ir J. Maliauskas, akomponuojant muz. A. Nakui. Antrosios dalies programą atliks lietuvių studentų ansamblis, neseniai susiformavęs. Jam vadovauja muz. J. Bertulis ir A. Brazdienė. Pasirodo pirmą kartą lietuviškai visuomenėi.

Dar trumpas žodis apie solistus. A. Druktenytė studijavusi dainos meną Italijoje. Laimėjusi premijų. Atestacija kuo puikiausia. J. Maliauskas jaunas tenoras — kylanti žvaigždė. Jo profesorius Karrisso jam pranašauja gražią ateitį. Taigi solistai ne eiliniai ir turbūt nedaugeliui girdėti.

Dalyvaukite gausiai — neapvilisime. Vieniškai dirbdami daug padarysime. Iki pasimatymo koncerte!

J.P.

KAS IR KUR?

• Dail. T. Valiaus grafikos darbų paroda vyksta Toronte nuo kovo 1 d. iki 13 d. Paroda vyksta Dailių Menų Galerijoje.

• Dabartiniu metu dail. A. Mončys atlieka didžiausios Prancūzijos šampano firmos "Mercier" užsakymą — skulptūrą "Bachus" ir keletą dekoratyvinių darbų.

• J. Račkus, prieš keletą metų gilines meno studijas Ecole des Beaux Arts Paryžiuje ir čia surengęs savo darbų parodas 1954 m. ir 1959 m., sausio 9-28 d. turėjo savo kūrinių parodą Londone. Prieš išvykdamas į Londoną, keletą dienų praleido Paryžiuje, aplankydamas senus savo prietelius.

• Rašančiam dizertaciją iš lituanistikos reikalingi volkiečių okupacijos metu (1941-1944 b.) Lietuvojeėjusieji laikraščiai.

Jei kas turėtų ir norėtų paskolinti moksliniam darbui panaudoti, prašoma siųsti šiuo adresu: Pasaulio Lietuvių Archyvas, 2601 West Marquette Rd., Chicago 29, Ill. Panaudojus, tuoj bus grąžinti, jei nebus parašyta, kad tie leidiniai dovanojami Pasaulio Lietuvių Archyvui.

Jei skaitas šį pranešimą neturėtų prašomos spaudos, bet žinotų kas turi, labai prašomas pranešti to asmens adresą.

• Gydytojų Veronikos ir Vlodo Adomavičių šeima Akron, vasario 11 d. padidėjo naujagime dukrele Živilė.

• Inžinierių ir architektų Chicagos skyriaus valdybą sudaro: Bronė Lukšaitė — pirm., Burba, Mačiulis, Traškienė ir Jokubauskas.

• Rožė Rinkevičienė, iš Chicagos, Dirvai paremti atsiuntė \$10.00 auką.

• Janina Daunorienė, iš Chicagos, kaip vardinių dovanų Dirvą metams užsakė Kazimierui Dauniui.

• Pranas Machulis iš Brooklyn, mokėdamas už Dirvą atsiuntė ir \$5.00 auką.

• Kovo 11 d., šeštadienį, 7 val. vakaro Jaunimo Centre, Chicagoje, įvyksta Laiškų Lietuviams metinė šventė. Jos metu bus įteiktos konkurso laimėtojų premijos. Meninė šventės programą atliks Velbasio Baletu Studija, kuriai priklauso apie 40 jaunų balerinų. Taip pat programoje dalyvauja pats studijos vedėjas Simas Velbasis, buvusi Kauno Teatro balerina Irena Eidrigėvičiūtė-Sprindienė, dramos aktorius Alfonsas Brinka, E. Radvila ir J. Ilčiukas. Apompanuoja prof. Vladas Jakubėnas ir J. Bertulis.

Programoje bus atlikta Užburtoji Fleita (R. Grigo muzika) ir įvairūs kiti baletų dalykėliai. Visa programa tęsis dvi valandas. Bilietų kainos nuo 1 iki 3 dolerių. Studentams ir vaikams pusė kainos. Bilietus jau iš anksto galima įsigyti Jaunimo Centre. Pelnas skiriamas paremti "Laiškams Lietuviams".

Tad visus maloniai kviečiame atsilankyti, kultūrinę praleisti vakarą ir paremti Tėvų Jėzuitų darbus.

• Ieva Trečiokienė, aktyvi lietuvių visuomenės veikėja, gyv. Orange, New Jersey, susilaužė ranką ir ilgesnį laiką turės laikyti gipse.

• Ponia Kibirkštienė, pulk. Kibirkščio našlė su sūnum Justu, iš Montrealio, Kanados, vasario 27 d. buvo atvykusi į New Yorką dalyvauti L. Šileikienės laidotuviuose.

• LB Cypress Hills apylinkės metinis narių susirinkimas įvyks kovo 11 d., Bručo svetainėje, Woodhavene, N. Y. Be veiklos apžvalgos, naujų organų rinkimo ir kitų bendruomenės reikalų svarstymo Jokūbas Stukas rodydys filmą iš paverptos Lietuvos.

Tautinės Sąjungos Chicagos skyriaus vasdyba kovo 11 d., šeštadienį, 7 val. vakare, Balio Pakšto svetainėje, 3800 So. California Ave., šaukia visuotinę skyriaus narių susirinkimą.

Dienotvarkėje, be einamųjų reikalų, numatyta:

Daug žadančios Toronto lietuvių sporto klubo Vytis jaunosios krepšininkės: Zita Žolpytė, Judita Jonaitytė, Taida Supronaitė, Kristina Kruminaitė, Jolanda Renkauskaitė, Birutė Bilkštytė ir Kristina Čirvinskaitė.

V. Bubelio nuotrauka

LAUKIA LIETUVIŠKOS STUDENTIJOS

Fordhamas ir šiais metais organizuoja lituanistikos semestrą. Lietuviškas jaunimas privalėtų pilnai išnaudoti šią puikią ir dabartinėmis sąlygomis tikrai sunkiai prieinamą progą. Gilesnis lietuvių kalbos, literatūros ir istorijos pažinimas padarys jaunosios kartos lietuviškumą sąmoningesnį, o tuo pačiu sustiprins ir pačią lietuvių visuomenę. Kelių metų patyrimas rodo, kad lietuviai studentai ne tik naudingai, bet ir labai jaukiai praleidžia tas kelias studijų savaites gražioje akademiniame aplinkoje ir smagiame lietuviškos nuotaikos jaunimo ratelyje, studijų laiką pajavindami bendromis iššyloimis ir pramogomis.

Vasaros semestro metu dėstoma lietuvių kalba, lietuvių tautos ir kultūros istorija, literatūra ir tautosaka. Dėstytojais kviečiami tu sričių specialistai. Už lituanistikos dalykus studentams duodami kreditai. Nėjaugi studentijos tarpe neatsiras nei 25 idealistai! Norintieji ateinančią va-

sarą studijuoti turi užsiregistruoti (pirmoji registracija) iki kovo 30 d. (laikas pratęsiamas 15 dienų). Pirmajai registracijai užtenka parašyti direktoriui laišką ir prisiųsti 36 dolerių čekį registracijos mokesčio. Dėl kurių nors priežasčių semestru neįvykus, pinigai bus grąžinami.

Tik užsiregistravus pakankamam (minimum 25) studentų skaičiui galėsime pradėti paruošiamuosius darbus. Todėl, nedelskite, užsiregistruokite. Studentams už mokslą sumokėti stengsimės surasti stipendijų. Pragyvenimui jokių stipendijų nenumatom.

Mokslas prasidės liepos 3 d. ir tęsis iki rugpjūčio 14 d. Visais reikalais rašyti: Lithuanian Program, Fordham University, New York 58, N. R.

Kun. Prof. Vl. Jaskevičius, Instituto direktorius

E. CHICAGO

Vasario 16 d. minėjimas East Chicagos ir apylinkių ALT skyriaus pastangomis Vasario 16 d. minėjimas buvo pradėtas pamaldomis, įvykusiomis vasario 19 d. Šv. Pranciškaus lietuvių parapijos bažnyčioje, Harbor, Indiana. Prieš pradėdant pamaldas East Chicagos Jūrų skautai įnešė bažnyčion Lietuvos ir Amerikos vėliavas. Pamaldas atlaikė ir tai dienai pritaikyta pamokslą pasakė kun. Dr. Petras Celiešius. Pamaldų metu giedojo parapijos choras, vadovaujamas Antano

ateities veikla; informacija apie ruošiamą žibuoklių balijų, kuris įvyks balandžio mėn. 22 d., Midrest Hotel patalpose, 6 Hamlin Ave.; nesenai iš Lietuvos atvykusios Rudaitytės pranešimas apie padėtį Lietuvoje, ypač nūdienį jaunimą.

Po visų pašnekėsių — kavutė. Skyriaus nariai prašomi skaitlingai dalyvauti. Laukiami svečiai ir iš Cice-ro bei E. Chicagos skyrių.

Tamara Kelvytė, prieš porą metų baigusi Vasario 16 gimnaziją ir dabar studijuojanti Oldenburge aukšt. pedagoginėje mokykloje, J. Bačiūno rūpesčiu gaunanti Dirvą, džiaugiasi laikraščiu, nes tai vienintelis ryšis nenutrūkti nuo lietuvių. Nuotraukoje ji su tėveliais ir seserimis Bremene. Iš kairės: Kelvis, Jadvyga, Tamara, Elena, Elzė ir Kelvienė.

LAIŠKAS IŠ LONDONO

BR. DAUBARAS

TĘSIA MIRUSIOJO DARBĄ...

(Biblioteka Prestone — rėmėjas Chicagoje)

Anglijoje, Prestono mieste, prieš trejetą metų mirė Vladas DZIKAVIČIUS, atvykęs į Angliją 1947 metais. Velionis buvo vienas nedaugelio lietuvių, kuris pirkė kiekvieną naują pasirodžiusią lietuvišką knygą ir prenumeravo beveik kiekvieną periodinį leidinį, išeinantį laisvajame pasaulyje. Prestoniečiai lietuviai, jo atminimui pagerbti įsteigė Vlodo Dzikavičiaus vardo bibliotekėlę, turinčią per du šimtus leidinių. Vienas tos bibliotekos steigimo iniciatorių buvo Vladas PALIULIONIS, tuo laiku gyvenęs Prestone, bet vėliau, sulaukęs eilės, išvykęs Chicago. Tačiau ir Chicagoje gyvendamas V. Paliulionis savo lėšomis nuolat papildė naujai pasirodžiusiomis lietuviškomis knygomis Dzikavičiaus vardo biblioteką, esančią Prestone. Jis taip pat moka ir už Liet. Enciklopedijos pranešimą, kurią kadaise užsisakė a. a. V. Dzikavičius.

V. Paliulionis

Nors Prestone gyvena labai kuklus būrelis lietuvių, tačiau jie mirusiam lietuviškos knygos mylėtojų, a. a. V. Dzikavičiui, savo lėšomis pastatė ypatingai gražų ir prasmingą paminklą Prestono kapinėse.

Šiuo metu bibliotekėlės reikalus tvarko A. Kontrimas ir kiti prestoniečiai, V. Paliulionio patariai... iš Chicagos.

Kas dar vakar buvo leista, šiandien jau nebegeirai. Pirmąsiais sovietų okupacijos metais Kirdeikių šventoriuje, Utenos apskr., ant kun. Breivos kapo buvo pastatytas paminklas su kukliu įrašu, kuris šiandien okupantams jau nebeatina ir buvo nuskustas.

ARTEJA VELYKŲ ŠVENTĖS...

Tai gražiausio metų laiko įdomiausios šventės. Ir jose malonu savo artimuosius aplankyti, pavasariu ir Velykoms pasidžiaugti. O taip pat ir jų prisiminimui bei draugiškumui sustiprinti prasmingą dovaną įteikti.

Geriausią dovaną — gera lietuviška knyga, gražiai išleista ir skoningai į kietus viršelius įrišta. Tokia yra rašytojo R. Spalio ALMA MATER. Išleista Vilties, 434 psl., su persiuntimo išlaidomis kaštuojanti \$5.00.

ALMA MATER dovanodami padarysit didelį džiaugsmą. O ypač, jei ją pasiūsit savo artimiesiems į Vokietiją ar kitus kraštus, kur lietuviškų knygų mažai ir jas nusi-pirkti dėl mažų uždabių sunku.

Taigi, Velykos čia pat, o ALMA MATER yra geriausia šventinė dovana.

DIRVA

6907 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio.

Siunčiu \$5.00 ir prašau man išsiųsti R. Spalio naują knygą "Alma Mater".

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

DIRVAI AUKOJO

Prenumeratą pratęsdami, Dirvą aukomis parėmė:

P. Babickas, Worcester \$2.00
I. Šulcaitė, Detroit 2.00
M. Dalinkevičius, Phila. 2.00
J. Jakubauskas, Clev. 2.00
S. Kęsgaila, Montreal 5.00
Dr. T. Palionis, Milwaukee 5.00
Dr. P. Rasutis, Chicago 5.00
V. Shiečkus, Cleveland 2.00
Pr. Šalpuskas, Flushing 3.00
A. Šošė, Chicago 5.00
I. Varnas, Hamilton 2.00
A. Verbickas, Chicago 5.00
A. Balys, Cleveland ... 1.00
J. Agurskis, Omaha 2.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.